

**Program koalicije „Rijeka za sve“
za razdoblje 2017. – 2021.**

Poštovani sugrađani, drage Riječanke i Riječani,

prije četiri godine **zajednički smo stvarali viziju razvoja Rijeke do 2020. godine.**

Razgovore o toj viziji vodili smo nekoliko mjeseci i u njih su bili uključeni mnogi od vas, kao i mnogi stručnjaci u pojedinim područjima. Ta je vizija pretočena u Izborni program koalicije RI2020, a potom u *Strategiju razvoja grada Rijeke do 2020. godine.*

Provođenjem ove Strategije, **vratili smo Rijeku kući**, u europski milje kojem prirodno pripada. Stavljamo je uz bok europskim prijestolnicama koje to jesu zahvaljujući otvorenosti, širini duha i razvoju koji se osniva na suradnji.

Naš grad povukao je najviše EU sredstava u proteklom mandatu. Za sveukupno **67 projekata** odobreno nam je sufinanciranje iz europskih fondova. Ukupna vrijednost odobrenih sredstava je veća od **560 milijuna kuna, ne računajući 1,2 milijarde kuna** koliko očekujemo za projekt vodovoda i odvodnje s pročišćivačem. Prvi u Hrvatskoj osnovali smo **Urbanu aglomeraciju**, preko koje imamo priliku povući 49 milijuna eura za projekte Rijeke i šireg riječkog područja.

Osvojili smo prestižnu titulu **Europske prijestolnice kulture**. Unatoč krizi, zadržali smo **izuzetno visoku razinu socijalne zaštite građana**. Uz to, prema neovisnim LOTUS istraživanjima još uvijek smo **najtransparentniji grad u Hrvatskoj**.

Rezultati riječkog gospodarstva potvrđuju **pozitivne trendove u broju poduzetnika, zaposlenih, prihodima i dobiti**. Naš grad izrasta u **uspješan moderan otvoren europski grad** uslužnih, stručnih, znanstvenih, tehničkih i prerađivačkih djelatnosti.

Moja je duboka želja da Rijeka nastavi uzlaznu putanju kojom se kreće, jer ta je putanja rezultat naše zajedničke vizije i povjerenja koje smo međusobno izgradili. Na mnoga postignuća možemo biti ponosni, ona su nam zajednička. Očekuje nas realizacija velikih, pomno pripremanih projekata. Europa ih je prepoznala kao kvalitetne i odobrila nam financijska sredstva za njihovu realizaciju.

Zbog toga Program koji vam predstavljam sadrži **dva podjednako važna aspekta** vezana uz daljnji razvoj našeg grada. Jedan se tiče **kontinuiteta u provođenju Strategije razvoja**, a drugi donosi **projekte i programe kojima se Strategija razvoja može dopuniti**. Oni su rezultat novih područja rasta koja su se pred Rijekom otvorila zahvaljujući dosadašnjem kvalitetnom radu čitave gradske administracije, društava povezanih u ukupni gradski sustav, ali i zahvaljujući neprekinutom dijalogu koji vodimo s vama i sa stručnjacima u različitim područjima.

Program „Rijeka za sve“ donosi očekivanja i želje mnogih skupina građana koje smo pažljivo slušali. On u sebi sadrži i sinergiju nove koalicije. A garancija da ćemo u četverogodišnjem ciklusu koji slijedi nastaviti s realizacijama – jesu upravo svi ostvareni projekti u protekle četiri godine o kojima vas u ovom Programu također informiramo.

„Rijeka za sve“ oslikava različitosti koje se u našem gradu skladno isprepliću, kao i otvorenost u kojoj se međusobno prepoznajemo. Pozivam vas da proučite program s kojim izlazimo na predstojeće lokalne izbore i za čiju realizaciju preuzimamo odgovornost u nadolazećem ciklusu.

S poštovanjem,
Vojko Obersnel

Kazalo

Rijeka za ...	5
... djecu i obitelji s djecom	5
... mlade i studente	8
... gospodarstvenike i poduzetnike	11
... nezaposlene i socijalno ugrožene	17
... djecu s poteškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom	21
... starije osobe i umirovljenike	24
... građane svih dobi i turiste	26
... sportaše i zdravlje rekreativaca	31
... ekološki i enegreški osvještene	34
... sudionike u prometu	37
... sve na usluzi građanima	40
Strateški projekti razvoja	43
Europska prijestolnica kulture	46
EU Projekti	50

Rijeka za djecu i obitelji s djecom

Izgraditi **novih 300 stanova po modelu poticane stanogradnje (POS)** na Martinkovcu, Hostovom bregu i Brajdi te pripremiti i nove lokacije za izgradnju dodatnih stanova po modelu POS-a.

U sustavu bodovanja za uvrštenje na Listu za kupnju stanova koji se grade modelom POS, u kategoriji životne dobi **dodatno povećati broj bodova za mlade obitelji**.

Izraditi **Strategiju demografskog razvoja Rijeke do 2030. godine** koja uključuje sustav poticajnih mjera za obitelji s malom djecom.

Dovršiti izgradnju **vrtića Đurđice**, te izgraditi **nove vrtiće na Rastočinama, na Krnjevu i vrtić u sklopu Kliničkog bolničkog centra Rijeka**, a sve s ciljem otvaranja više od 300 novih mjesta za djecu u riječkim vrtićima i podizanja kvalitete obrazovnih procesa u predškolskim ustanovama.

Nastaviti s projektom energetske obnove zgrada osnovnih škola i vrtića te **obnoviti još deset škola i sedam vrtića**; vrtiće Kvarner, Krnjevo, Veseljko, Potok, Podmurvice, Vidriće, Belveder i škole Pećine, Podmurvice, Škurinje, Kozala, Ivan Zajc, Gelsi, Pehlin, Eugen Kumičić, Gornja Vežica te Kantrida.

Izgraditi **Dječju kuću u ciglenoj zgradi kompleksa "Benčić"** i u njoj osigurati provođenje različitih kulturnih sadržaja namijenjenih djeci, a u organizaciji gradskih ustanova: Art kino, Gradsko kazalište lutaka i Gradska knjižnica.

Nastaviti s procesom podizanja kvalitete nastavnih procesa u osnovnim školama, uvođenjem **besplatnog programa učenja informatike od 1. do 4. razreda** te izradom kurikuluma i interaktivne aplikacije za provedbu ovog programa.

U okviru Europske prijestolnice kulture pokrenuti **Festival kreativnosti** s ciljem razvoja kreativnosti djece i mladih.

Nastaviti kontinuirano sufinanciranje programske djelatnosti sportskih klubova s ciljem daljnjeg poticanja **masovnosti bavljenja sportom među djecom i mladima**.

Organizirati **sustav stambenog zbrinjavanja žena i djece žrtava obiteljskog nasilja**.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Nakon 124 izgrađena stana na Rujevici, koje je Grad dao u najam socijalno ugroženim građanima, uslijedila je izgradnja još 80 stanova na Rujevici modelom poticane stanogradnje, potom i stanova za mlade znanstvenike i njihove obitelji na Drenovi, a **u protekle četiri godine izgrađeno je još 175 stanova i to 80 na Drenovi i 95 na Hostovom Bregu.**

Uz novi vrtić Srdoči i dograđeni vrtić Drenova, u protekle četiri godine **otvoren je novi dječji vrtić Mavrica na Pehlinu te vrtić Radost na Turniću. Dovršava se izgradnja dvaju novih vrtića, Morčić na Gornjoj Vežici i Đurđice na Vojaku**, po principima niskoenergetske gradnje. Otvaranjem svih ovih vrtića, **osigurano je 600 novih mjesta za riječke mališane.**

Devet škola i četrnaest vrtića je obnovljeno i uređeno u protekle četiri godine. Škole Nikola Tesla i Fran Franković te vrtići Turnić i Krijesnica energetske su obnovljeni. OŠ Srdoči je, kao jedna od većih riječkih škola, također dograđena i obnovljena, u ranijem razdoblju.

U Osnovnoj školi – **Scuola elementare "Dolac"** i Srednjoj talijanskoj školi Rijeka - Scuola media superiore italiana Fiume, koje dijele istu zgradu, u ovom je razdoblju **uređeno unutarnje dvorište i sportska dvorana**, a sanirana je i **sportska dvorana OŠ Brajda.**

Zbog kontinuiranog sufinanciranja djelatnosti Dječjeg vrtića Rijeka **nije bilo povećanja cijene vrtića** koju plaćaju roditelji. Cijena vrtića inače ovisi o mjesečnim prihodima, a **Grad, iako nema zakonsku obavezu, sufinancira i vrtiće drugih osnivača, odnosno privatne vrtiće.**

U riječkim **vrtićima uvedeno je niz novih programa, igraonica i projekata** poput ranog učenja engleskog i talijanskog jezika, sportskih programa, igraonica za poticanje razvoja darovite djece, programa s elementima waldorfske pedagogije i sl.

Zdravu prehranu u dječjim vrtićima slijede i osnovne škole, u koje su ove godine **uvedeni zdravi jelovnici što su ih sastavili stručnjaci iz Nastavnog zavoda za javno zdravstvo.** Uz ovaj program pravilne prehrane koja je ušla u osnovne škole, pokrenut je i portal za djecu i roditelje nazvan *Školica zdrave prehrane.*

Grad je nastavio sa **sufinanciranjem produženog boravka i cjelodnevne nastave u osnovnim školama**, u koje je svake školske godine uključeno oko 2100 učenika. Sredstva za plaće učiteljica i ostale troškove osigurava Grad, a roditelji sudjeluju u cijeni s obzirom na svoja primanja. Ovaj je program **posve besplatan za sve učenike prvih razreda.**

U riječke je osnovne škole **uveden Građanski odgoj i obrazovanje**. Program u cijelosti financira Grad Rijeka koji je izradio i udžbenik za provođenje nastave. **Rijeka je prvi, i zasad jedini, grad u Hrvatskoj** koji je na ovoj sustavnoj razini uveo u škole građanski odgoj.

Nakon uvođenja programa **Moja Rijeka** u osnovne škole u 5. i 6. razrede i izrade priručnika za tu dob, **izrađen je i drugi priručnik za ovaj program, namijenjen učenicima 7. i 8. razreda** te se nastavilo s provođenjem ove zavičajne nastave.

Grad Rijeka je, kao jedini grad u Hrvatskoj, **pokrenuo Kreativno-edukativnu školu za mlade poduzetnike K.E.Š.** kroz koju je do sad prošlo 411 polaznika redovnih radionica i vikend-škola poduzetništva.

Nakon izgradnje Astronomskog centra i Planetarija u kojima se danas već uhodano provode mnogi edukativni programi za djecu i mlade, **u sklopu Art kina otvoreno je Mini Art kino**. U njemu se osim projekcije dokumentarnih, kratkih i eksperimentalnih filmova, održavaju i **radionice za najmlađe, kao i edukativni programi**.

Po izgradnji bazenskog kompleksa, na Bazanima je uveden program **Rijeka pliva**, u kojem Grad Rijeka osnovnoškolcima drugih razreda, u okviru pedagoškog standarda, financira obuku plivanja koju je do sada prošlo **8283 učenika** drugih razreda iz svih osnovnih škola grada Rijeke.

Izgradnjom sportskog kompleksa na Rujevici i stvaranjem preduvjeta za gradnju stadiona Kantrida, osigurani su uvjeti za rad i ostvarivanje dugoročnog strateškog **cilja Grada i HNK Rijeke – omasovljenje Škole nogometa i rada s djecom**.

Grad Rijeka uključen je u Europsku mrežu zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije. U ovom mandatu napredovao je u 6. fazu razvoja projekta. U suradnji sa stručnjacima, za građane je pripremljen niz novih preventivno-edukativnih brošura i letaka kojim se najmlađe sugrađane nastoji potaknuti na ponašanja koja koriste zdravlju ili pomoći roditeljima pri suočavanju sa zdravstvenim teškoćama ili izazovima kod djeteta.

U ovom je razdoblju **povećana jednokratna novčana potpora za opremu novorođenčeta** s 1.000 na 1.500 kuna. Ova potpora za drugorođeno dijete iznosi 2.000 kuna, a za trećerođeno i svako daljnje rođeno dijete iznosi 3.000 kuna. Također, s 1.000 na 2.000 kuna povećan je iznos pomoći za nabavu opreme za novorođenčad iz socijalno ugroženih obitelji. To znači da, primjerice, socijalno ugrožena obitelj za treće dijete dobiva pomoć od 5.000 kn.

U okviru socijalne zaštite ranjivih skupina, **kontinuirano se financira rad gradske ustanove -Dječjeg doma Tić** za zlostavljanu i zanemarivanu djecu te rad **Skloništa za žene i djecu žrtve nasilja** koje je uredio i otvorio Grad Rijeka.

Rijeka za mlade i studente

Unaprijediti **sustav start-up inkubatora** za mlade pomoću već osiguranih sredstava iz EU fondova s ciljem otvaranja novih radnih mjesta **za zapošljavanje i samozapošljavanje**:

- » stvoriti ICT platformu i promovirati Start-upove,
- » ojačati postojeći Start-up inkubator za mlade Rijeka,
- » osnovati Start-up za kreativne industrije i društvene inovacije,
- » ojačati Međunarodnu suradnju Start-up-ova,
- » osnovati Akcelerator za pomoć mladima, kako bi mogli razviti svoje poslovne ideje i dobiti priliku za početnu investiciju.

Provesti **programe s ciljem zapošljavanja mladih**, također pomoću već osiguranih sredstava iz EU fondova:

- » Educiraj se! – program povećanja zapošljivosti,
- » program Prvi posao,
- » Zaposli se! – program povećavanja samozapošljivosti mladih,
- » Volontiranjem do zaposlenja,
- » Izraditi informativni portal za zapošljavanje NEET skupine u koju, prema definiciji Europske unije, pripadaju nezaposleni mladi ljudi koji više nisu u sustavu obrazovanja, a nisu ni u sustavu osposobljavanja pa tako NEET skupini često prijete poseban rizik od siromaštva i dugotrajne nezaposlenosti,
- » Osnovati NEET zadrugu koja će okupljati pripadnike ove skupine i putem ciljanih programa raditi na jačanju njihovih potencijala za zapošljavanje i samozapošljavanje.

Uvesti programe koji će osigurati **aktivnije sudjelovanje mladih u životu zajednice**:

- » Uključi se, aktiviraj se – program sustavnog uključivanja djece i mladih u procese donošenja odluka,
- » program Djeca i mladi u zajednici s ciljem razvijanja društveno odgovornog ponašanja kod mladih osoba.

Izraditi **Lokalni program za mlade za razdoblje 2018. do 2022.** s ciljem povlačenja dodatnih EU sredstava putem projekata s partnerskim institucijama.

Obnoviti **prostor bivše energane u Harteri za inkubator namijenjen kreativnim industrijama i inovacijama** te, u široj slici, prilagoditi javne gradske površine interesima mladih u smislu korištenja kreativnih potencijala i kreativnog izražavanja u osmišljavanju i uređenju javnih površina.

Razvijati **kreativne industrije**, poput **arhitekture, dizajna, novih medija** i drugo, sa značajnim utjecajem na daljnji razvoj lokalnoga poduzetništva i zapošljavanja mladih.

Nastaviti s projektom **razvoja znanstveno-tehnološkog parka na Mlaki** s ciljem budućeg zapošljavanja i znanstvenog rada mladih u ovom kompleksu, koji će osim znanstveno-tehnološkog parka uključiti i poslovno-poduzetničku zonu.

U suradnji sa Zajednicom tehničke kulture organizirati program **edukacije za učenike strukovnih srednjih škola** u cilju povezivanja njihovih tehničkih vještina i znanja s vještinama za samostalno vođenje poduzeća ili obrta.

Povećati broj stipendija za darovite učenike i studente i nastaviti stipendiranje studenata koji se školuju za deficitarna zanimanja.

Nastaviti **stipendiranje učenika i studenata slabijeg imovnog stanja** te stipendiranje **vukovarskih studenata**.

Proširiti uslugu **besplatnog bežičnog interneta u gradskim autobusima** u sklopu projekta Rijeka pametan grad.

Nastaviti provoditi **aktivnu politiku privlačenja mlađeg stanovništva u Rijeku**, čemu su usmjereni projekti daljnje izgradnje Kampusa, znanstveno-tehnološkog parka na Mlaki, razvoj kreativnih industrija u Energani u Harteri, izgradnja novih stanova te novih sadržaja za mlade generacije.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Osnivanjem gradskog *Startup* inkubatora uređen je prostor namijenjen mladima do 29 godina koji u suradnji s akademskom zajednicom i mentorima iz realnog sektora osmišljavaju i realiziraju svoje poduzetničke ideje. **Kroz Start up inkubator za mlade do sada je prošlo 114 timova, odnosno više od 300 korisnika.** Na tržištu djeluje 15 gospodarskih subjekata baziranih na idejama koje su se razvijale u Start-upu. Na natječaju Gradovi budućnosti – INpuls 2015. gradski Startup inkubator dobio je nagradu za najbolji projekt u kategoriji Pametna ekonomija.

Na Kampusu su **u protekle 4 godine izgrađeni novi smještajni kapaciteti za studente sa 754 ležaja**, zajedno sa svim sadržajima primjerenim modernom stanovanju studenata, a dijelom i nastavnika. Za izgradnju Kampusu na području Trsata, Grad je bez naknade prepustio zemljište Sveučilištu i pritom kontinuirano nastavio ulagati u potrebnu infrastrukturu. Do sada je Grad uložio 130 milijuna kuna u područje Kampusu. Među ostalim, izgradio je Sveučilišnu aveniju te produženu postojeću Dukićevu ulicu i poboljšao prometnu infrastrukturu na Kampusu, kao i pristup sveučilišnim zgradama iz različitih smjerova.

U ovom razdoblju **na Kampus je uveden signal besplatnog bežičnog Interneta Grada Rijeke RIJEKA-FREE ACCESS** s preko čak 30 pristupnih točaka. A paralelno je, u suradnji sa Sveučilištem, na svim pristupnim točkama **u gradu omogućeno korištenje akademsko-znanstvene mreže Eduroam**.

Besplatni **bežični internet postavljen je i u gradskim autobusima** u sklopu projekta Rijeka pametan grad. Osim toga, Grad je već ranije uveo besplatne autobusne noćne linije kako bi smanjio rizike u prometu i odgovorio na traženja mladih Riječana koji se vikendom zabavljaju u gradu. Noćni prijevoz obavlja se na 3 linije koje obuhvaćaju gradsko područje.

Uz Znanstveno tehnološki park SteP Ri, za koji je Grad osigurao zgradu na Kampusu i koji ima ulogu transferirati znanje u zajednicu, izuzetno je aktivna i gradska **razvojna agencija PORIN** u kojoj je u proteklom razdoblju **u čak 16 ciklusa održana edukacija za 3D print i 3D modeliranje**.

Grad Rijeka u sklopu programa edukacija kontinuirano potiče i pomaže **rad učeničkih zadruga**. Sustavno je Grad ulagao i u redovne djelatnosti strukovnih udruga tehničke kulture. **Centru tehničke kulture** Rijeka sufinancirao je renoviranje prostora nekadašnjeg Multimedijalnog centra i Internet kluba.

U kontekstu sportskih aktivnosti, aktivne su različite sportske udruge koje okupljaju mlade sportaše na treninzima i natjecanjima u sportskim objektima u Rijeci. Jedna od važnijih manifestacija u proteklom razdoblju bile su **3. Europske sveučilišne igre** koje su održane u Rijeci od 12. do 25. srpnja 2016.

Rijeka za gospodarstvenike i poduzetnike

Svake godine za 25% povećavati proračunski iznos namijenjen poticanju poduzetnika u okviru programa Općih mjera za poticanje razvoja poduzetništva, sve s ciljem jačanja konkurentnosti riječkih poduzetnika, razvoja poduzetničke infrastrukture i promicanja poduzetničke kulture te financiranja poduzetništva i razvoja novih oblika obrazovanja i informiranja u poduzetništvu.

Provesti daljnje **smanjenje komunalnog doprinosa** pri izgradnji novih proizvodnih i smještajnih kapaciteta.

Razviti dodatne mjere za **subvencioniranje kamata na poduzetničke kredite**.

Razviti **mentorski sustav za nove poduzetnike i obrtnike**, pri kojem će se mentori birati iz redova uspješnih riječkih poduzetnika i obrtnika.

Uvesti sustav poticaja za **razvoj kvalitete i povećanje broja smještajnih kapaciteta privatnih iznajmljivača** u Rijeci.

Povećati **konkurentnost riječkog gospodarstva** putem aktivnosti **Savjeta za konkurentnost** u provedbi zajedničkih aktivnosti i ciljeva Savjeta te pomoći poduzetnicima u pripremi projekata za financiranje iz EU-fondova.

Otvoriti **tehnološko-edukacijski poduzetnički inkubator "Proizvodni park Torpedo"** namijenjen razvoju i poboljšanju kvalitete poduzetničke poslovne infrastrukture. Sredstvima iz EU fondova zaokružiti tehnološku cjelinu suvremenih 3D i CMC tehnologija obrade metala i ostalih novih materijala koja će biti na raspolaganju poduzetnicima, ali služiti i za edukaciju mladih.

Daljnijim razvojem potencijala i stvaranjem klastera kvalitete **ojačati gospodarstvo te malo i srednje poduzetništvo**:

- » interdisciplinarnim pristupom, kroz suradnju s gospodarskim subjektima, akademskom zajednicom i međunarodnim partnerima, jačati ulogu grada u razvoju gospodarstva,
- » utjecati na gospodarski rast i razvoj uspostavom daljnje suradnje između Sveučilišta i malog i srednjeg poduzetništva,
- » poticati razvoj malog i srednjeg poduzetništva kroz restrukturiranu brodogradnju, zdravstvenu industriju i turizam te povlačenje sredstava iz Europske unije,

- » staviti u funkciju gradsku poduzetničku zonu Bodulovo,
- » pružiti potrebnu podršku malim i srednjim tvrtkama pri povlačenju sredstava iz Europske unije te ulagati u razvoj konkurentnosti proizvoda lokalnih proizvođača,
- » poticati suradnju Sveučilišta i Veleučilišta s njihovim partnerima kako bi se ciljano ulagalo u inovacijske procese usmjerene prema gospodarskom rastu i razvoju grada.

Razvijati **kreativne industrije**, između ostalog i kroz projekt Europske prijestolnice kulture, kao što su **arhitektura, dizajn, razvoj novih medija** i drugo, sa značajnim utjecajem na daljnji razvoj lokalnoga gospodarstva i zapošljavanja.

Privlačiti investitore zainteresirane za **ulaganja u start up tvrtke**.

Nastaviti s projektom prenamjene područja Mlaka i revitalizirati bivšu **rafineriju na Mlaci kao znanstveno-tehnološki park i novu poslovno-poduzetničku zonu**.

Realizirati **6 istraživačko-razvojnih projekata** Centra kompetencija za pametne gradove, vrijednih 120 milijuna kuna, u sklopu kojih je predviđen razvoj više proizvoda:

- » rješenja za unaprjeđenje energetske sustava i sustava za praćenje okoliša u pametnim gradovima (SmartCity.Energy&Environment),
- » nove tehnologije za izradu 4D inteligentne infrastrukture u pametnim gradovima (SmartCity.4D Intelligent Infrastructure),
- » inovativni sustavi za integralno upravljanje prometom (SmartCity.Trans),
- » platforme za povezanu, energetske učinkovitu i dijeljenu urbanu mobilnost (SmartCity.Surinmo),
- » inovativni sustavi za upravljanjem kretanja u gradu (SmartCity.Living) i
- » platforme za energetske učinkovito upravljanje i monitoriranje pametnog grada uz pomoć računarstva, sa setom aplikacija – visoke razine sigurnosti podataka – namijenjenih građanima i poslovnim subjektima (SmartCity.MODESTY).

Realizirati **6 istraživačko-razvojnih projekata** Centra kompetencija za unaprjeđenje kvalitete u brodograđevnoj industriji vrijednih 30 milijuna kuna:

- » optimizirati proces izvođenja radova antikorozivne zaštite primjenom premaza,
- » optimizirati tehnologije zavarivanja i ispitivanja u reparaturi plovnih objekata,
- » razviti nove generacije projekata trgovačkih brodova koji ispunjavaju uvjete za energetske učinkovitost nakon 2025. godine (NOVGEN),
- » projektirati specijalizirana ekološki prihvatljiva plovila,
- » sustav projektiranja suvremenih, sigurnosnih sustava na brodovima.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

U srpnju 2013. Grad je novim Pravilnikom **smanjio početnu zakupninu** u odnosu na dotad važeće cijene za gotovo 90% svih gradskih poslovnih prostora.

2015. godine Grad je izmjenom svoje Odluke **smanjio visinu komunalnog doprinosa** koji investitori plaćaju prilikom započinjanja gradnje proizvodnih, industrijskih i turističkih kapaciteta. Za investicije u proizvodne i industrijske kapacitete smanjen je obračun koeficijenta zone za 50%, u svim zonama, a kako bi se potaknula ulaganja u gradnju turističkih kapaciteta, posebice hotela, hostela i luka nautičkog turizma, smanjen je obračun koeficijenta zone za 40%.

Usljed povećanja PDV-a, kao mjeru pomoći ugostiteljima Grad je **smanjio porez na potrošnju** alkoholnih i bezalkoholnih pića za 50%.

Posebna je pozornost posvećena izgradnji sustava potpore za razvoj poduzetništva i unaprjeđenje njegove konkurentnosti. Dodijeljeno je više od 800 subvencija od čega je **mjere bespovratnog subvencioniranja iskoristilo 558 poduzetnika**.

U poduzetničkim inkubatorima Riječke razvojne agencije Porin boravilo je **135 poduzetnika, a 85% inkubiranih poduzetnika nastavilo je raditi nakon izlaska iz Porina**.

Agencija Porin, uz povoljne opće uvjete za poslovanje **u inkubatoru, nudi i opremu visoke tehnološke razine** (dva 3D printera, skener i CMC stroj). Novostvoreni tehnološki uvjeti i financijska podrška omogućili su poduzetnicima u Porinu **izradu prototipa proizvoda** (elektrounionice za automobile, elektrobicikla i elektroautomobila.)

U Porinu se provodi i edukacija o tehnološkim i poduzetničkim znanjima, s ciljem jačanja konkurentnosti kvalitativnim mjerama. Edukacija je osmišljena kao koncept cjeloživotnog učenja kako bi se postupno izmijenila percepcija o poduzetništvu. **Za više od 2000 polaznika**, korisnika inkubatora i timova iz Startup inkubatora za mlade te vanjskih, komercijalnih polaznika, organizirani su **edukativni programi, radionice, seminari i konzultacije vezane za poduzetništvo**.

Građevinski je uređen plato za nastavak izgradnje poduzetničke **zone Bodulovo**.

Osnovan je **Savjet za konkurentnost sastavljen od predstavnika vodećih sektora riječkoga gospodarstva i menadžera izvozno orijentiranih tvrtki**. U skladu sa svojim iskustvom članovi Savjeta mogu davati preporuke za jačanje gospodarske pozicije Urbane aglomeracije Rijeka.

Osnovan je **Ured za transfer tehnologije Sveučilišta u Rijeci** (UTT) koji u suradnji sa Znanstveno tehnološkim parkom ima vodeću ulogu u ispitivanju sveučilišnih i poduzetničkih kapaciteta za transfer tehnologija.

U okviru Programa podrške uredima za transfer tehnologije (UTT program), Ured za transfer tehnologije riječkog Sveučilišta prijavio je Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo, inovacije i investicije **četiri projekta iz medicinskih znanosti vrijedna 170 tisuća eura**. Svi projekti prošli su razinu provjere inovativnog koncepta i kroz program će se pokušati komercijalizirati.

U promoviranje **područja Mlake kao znanstveno tehnološkog parka i nove poslovno-poduzetničke zone** uključeni su Sveučilište u Rijeci i Znanstveno-tehnološki park *StepRi* te INA (koja je vlasnik zemljišta i objekata bivše Rafinerije na Mlaki). **Analizirane su prostorne mogućnosti i razrađen je model zajedničke suradnje**. Riječ je prostoru koji obuhvaća površinu od 8 hektara, na kojem bi usporedno funkcionirao znanstveno-tehnološki park te javni i kulturno-turistički sadržaji.

Grad Rijeka je osnovao **dva Centra kompetencija za poticanje učinkovite suradnje privatnog, javnog i znanstveno-istraživačkog sektora** u svrhu jačanja inovacijskog potencijala i konkurentnosti gospodarstva. To su CEKOM za unaprjeđenje kvalitete u brodograđevnoj industriji i CEKOM za pametne gradove.

Grad Rijeka **osnovao je tvrtku Smart RI d.o.o. u svrhu upravljanja Centrom kompetencija za pametne gradove**, odnosno upravljanja inovacijskim klasterom u svrhu povezivanja gospodarskih subjekata i istraživačkih institucija na projektima istraživanja i razvoja u pametnim gradovima. Partneri u Cekomu, uz Smart RI kao voditelja klastera, čine: 3tCable d.o.o. Opatija, Alarm automatika d.o.o. Rijeka, Combis d.o.o. Zagreb, Elektrovina d.o.o. Zagreb, Energo d.o.o. Rijeka, Ericsson Nikola Tesla d.d. Zagreb, Exevio d.o.o. Rijeka, Hrvatski Telekom d.d. Zagreb, IOLAP Inc. Frisco, Texas, Sjedinjene Američke Države, KD Vodovod i Kanalizacija d.o.o. Rijeka, Kreativni odjel d.o.o. Rijeka, Rijeka Promet d.d. Rijeka, Sense savjetovanje d.o.o. Zagreb, Smart Sense d.o.o. Zagreb, SmartIS d.o.o. Zagreb, Pomorski fakultet u Rijeci, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija i Energetski institut Hrvoje Požar Zagreb.

Grad Rijeka je **osnovao trgovačko društvo u Rijeci pod tvrtkom CEKOM BRODOGRADNJA d.o.o. s temeljnom zadaćom obavljanja poslova poticanja inovativnosti i povezivanja s poslovnim sektorom i znanstveno – istraživačkim institucijama** radi stvaranja inovativnih proizvoda, tehnologija i procesa u brodogradnji. Partneri uz CEKOM Brodogradnju kao voditelja klastera, čine: Adria Winch d.o.o., Brodogradilište Viktor Lenac d.d., Classis d.o.o., De naval d.o.o., Maris naval d.o.o. za usluge, Tekol Trogir d.o.o., Velivola d.o.o., Vertex b.s. d.o.o., Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu i Hrvatski registar brodova.

Kroz **Start up inkubator za mlade u Ružičevoj do sada je prošlo 114 timova, odnosno više od 300 mladih ljudi**, uključujući sedmu generaciju polaznika koja ga sada koristi. Danas na tržištu djeluje 15 gospodarskih subjekata baziranih na idejama koje su se razvijale u Start upu, a nizu ondje osmišljenih projekata dodijeljene su značajne nagrade, priznanja i investicije te se planira ili je već ostvarena njihova tržišna realizacija.

U sklopu projekta Razvoj istraživačke infrastrukture u Kampusu Sveučilišta u Rijeci, koji je u potpunosti financiran iz europskih fondova, **nabavljeno je super računalo Bura vrijedno 44 milijuna kuna i opremljena su četiri centra s pripadajućim laboratorijima** – Centar za visokopropusne tehnologije u biomedicini, Centar za mikro i nanoznanosti i tehnologije, Centar za napredno računanje i modeliranje te laboratoriji Građevinskog fakulteta.

U svim centrima s laboratorijima znanstvena oprema omogućava primjenu novih metodologija i tehnologija u interdisciplinarnim i multidisciplinarnim područjima znanosti i istraživanja, radi povećanja istraživačkih kapaciteta Sveučilišta.

Zabilježen je **rast pokazatelja u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima**. Sve veći broj poduzetnika u području projektiranja i bilježi povećanje prihoda, posebno u segmentu brodogradnje, arhitektonskih djelatnosti te znanstvenog istraživanja i razvoja.

Prosječna nezaposlenost u Rijeci je bitno smanjena, sa 9.691 iz 2013. godine na 6.082 u godini 2016. Pao je i prosječan broj nezaposlenih osoba mlađih od 29 godina sa 2.808 koliko ih je bilo 2013. na 1.483 u 2016 godini. Prema posljednjim podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje PU Rijeka, u ožujku 2017. zabilježeno je **5.024** nezaposlenih od čega 1.147 mlađih od 29 godina.

U razdoblju od dvije godine (2013. – 2015.) **povećan je broj poduzetnika za 4%, a ukupni prihodi** su u 2015. u odnosu na 2013. **porasli za 11%**. Najviše su porasli prihodi u **sektoru građevine** gdje je zabilježen **rast od 70%**, pa se nakon 2007. vraća iznad iznosa od milijarde kuna prihoda, **dok je prerađivačka industrija rasla za 21%**. **Prihodi od izvoza** su od 2013. do 2015. **porasli za 18%**. **Smanjeni su gubitci poduzetnika** u odnosu na 2013. za skoro 30%. I ostvareno je **povećanje neto dobiti za više od 300%**.

Mali poduzetnici dominiraju u strukturi riječkoga gospodarstva, kako brojem njihovih samih (99%), tako i brojem zaposlenih (53%). Uz to, mali riječki poduzetnici ostvaruju 43% ukupnih prihoda i imaju udio od 43% investicija u dugotrajnu imovinu, a na osnovu godišnje usporedbe posljednjeg izvještajnog razdoblja povećali su investicije za 27%, uz istodobno smanjenje financijskih rashoda za 11%.

Mjerila uspješnosti poslovanja poduzetnika – kao što su produktivnost, ekonomičnost i rentabilnost – poduzetnike grada Rijeke stavljaju u vrh ili pri vrhu uspješnosti poslovanja. **U produktivnosti je Rijeka na drugom mjestu, iza Zagreba**, i ima ostvarenu neto dobit po zaposlenom 21.196 kuna (Zagreb je prvi sa 24.682 kn). Rijeku slijedi Zadar sa 7.862 kuna, a prosjek RH je 18.484,49 kuna. **Po mjerilu ekonomičnosti i rentabilnosti Rijeka je u samom vrhu**, čak i ispred Zagreba.

Velike i srednje riječke tvrtke dominiraju u izvozu. **Brodogradilište 3. maj** tržišno se orijentiralo na nove projekte, gradnju brodova više tehnološke razine. **Luka Rijeka d.d.** uspješno je završila dokapitalizaciju kojom je promijenjena vlasnička struktura i omogućen nov investicijski ciklus. **Jadran galenski laboratorij** je u srpnju 2015. otvorio novi kompleks *Pharma Valley* na Svilnom, na površini od 76.750 m². Novi kompleks rezultat je investicije od 361 milijun kuna, s ciljem osiguravanja suvremenih uvjeta za proizvodnju i poslovanje na jednoj lokaciji.

U strukturi riječkog gospodarstva **pet najvažnijih djelatnosti** su: prerađivačka industrija, prijevoz i skladištenje, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, trgovina te građevinarstvo. Na temelju podataka iz godišnjih financijskih izvještaja FINA-e te su djelatnosti ostvarile udio od 85% prihoda u ukupnim prihodima. U navedenih pet djelatnosti zaposleno je 75,4% svih zaposlenih u gradu Rijeci, što govori o njihovoj važnosti u strukturi i perspektivi razvoja riječkoga gospodarstva. Broj zaposlenih bitno je porastao u svim djelatnostima.

Rijeka za nezaposlene i socijalno ugrožene

Izgraditi novih **200 stanova za građane slabijeg imovinskog statusa** i dodijeliti ih u najam po Listi prioriteta.

U cilju povećanja zaposlenosti i zapošljivosti realizirati sljedeće projekte:

- » osnovati Klub 50 + kroz koji će se provoditi organizirana edukacija nezaposlenih osoba starijih od 50 godina s ciljem jačanja njihovih kompetencija na tržištu rada,
- » otvoriti inkubator za žensko poduzetništvo s ciljem poticanja žena na poduzetništvo uz mentorstvo osoba koje su prošle to iskustvo,
- » u suradnji s nadležnim ustanovama organizirati promotivne aktivnosti u cilju brže prekvalifikacije nezaposlenih osoba za deficitarna zanimanja,
- » kroz suradnju s udrugama civilnog društva povećati zapošljivost ranjivih skupina društva u smislu projektnog zapošljavanja i samozapošljavanja,
- » razvijati nove oblike socijalne politike koja je dodatno usmjerena na razvoj socijalnog poduzetništva u skladu sa Strategijom Europske unije Europa 2020.,
- » promovirati socijalno poduzetništvo i edukaciju nezaposlenih za uključivanje u tu vrstu poduzetništva koja podrazumijeva ostvarenje socijalnih ciljeva uz poštivanje poduzetničkih principa, a ujedno omogućava i aktivan angažman u zajednici kroz koji korisnici stječu iskustvo i povećavaju svoje šanse za zaposlenje,
- » poticati urbano vrtlarstvo i hortikulturu kao oblik aktivnog sudjelovanja u lokalnoj zajednici te stjecanja iskustava u ekološki održivoj poljoprivrednoj proizvodnji s ciljem samozapošljavanja,
- » napraviti internetski portal koji će objединiti informacije o dostupnim oblicima edukacije za nezaposlene osobe i mogućnostima samozapošljavanja.

Razvojem **novih socijalnih usluga** uvesti:

- » Program jednakih mogućnosti djece bez roditeljske skrbi i djece s poremećajima u ponašanju,
- » Savjetovalište u zajednici (SUZA) s ciljem provođenja aktivnosti zaštite i unaprjeđivanja mentalnog zdravlja.

Razvijati daljnji **interdisciplinarni pristup pri provedbi socijalne politike** Grada Rijeke u smislu komunikacije i suradnje s državnim i županijskim institucijama, udrugama civilnog društva i drugim čimbenicima društva te sudjelovati u praćenju osiguranja kvalitete funkcioniranja ustanova socijalne skrbi.

Izraditi **mapu udruga koje djeluju na području Rijeke** i to prema djelatnosti, broju korisnika uslugama, uspješnosti u realizaciji programskih ciljeva i slično, s ciljem jačanja i razvoja suradnje s udrugama civilnog društva pri ostvarivanju ciljeva socijalne politike Grada Rijeke i podizanja kvalitete socijalnih usluga.

Modernizirati sustav financiranja programa udruga uspostavom financiranja prema uspješnosti i kvaliteti programa te ciljevima programa.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Zadržana je visoka razina socijalne zaštite građana u kojoj je ukupan broj korisnika pomoći, pojedinaca i kućanstava **gotovo 9000, a ukupan broj ostvarenih prava 15.957. Zakonska obaveza Grada je pomagati tek 1302 korisnika, odnosno kućanstava, svi ostali pomoć ostvaruju zahvaljujući izrazitoj socijalnoj orijentaciji Grada Rijeke.** Socijalnim programom Grada Rijeke izravno ili neizravno **štiti se približno 12% svih riječkih kućanstava.**

Gradska Odluka o socijalnoj skrbi u proteklom je razdoblju promijenjena u smislu širenja broja korisnika gradske socijalne pomoći i povećanja oblika prava koja se mogu koristiti. Program je dodatno **dopunjen s 2 nove kategorije korisnika za primanje pomoći: jednoroditeljske obitelji i starije radno neaktivne osobe bez osobnih prihoda.**

Omogućena su ukupno **23 različita socijalna prava**, odnosno oblika pomoći, naknade različitih mjesečnih troškova stanovanja, zdravstvenih usluga i sl., redovite novčane potpore ili jednokratne potpore u obliku poklon-bonova.

Razvijena je **aplikacija Socijalni kalkulator** za online informiranje o mogućnostima ostvarivanja prava iz gradskog socijalnog programa. Aplikacija je **prepoznata kao jedan od najboljih europskih projekata** na natječaju Europskog instituta za javnu upravu i dobila je nagradu **na temu partnerske uloge javnog sektora u stvaranju boljeg društva.**

U promjenama gradske Odluke o socijalnoj skrbi **podignut je cenzus prihoda** za samačka kućanstva **sa 2.000 na 2.300 kn.** Uvedeno je **besplatno centralno grijanje** za korisnike zajamčene minimalne naknade. Prošireno je pravo na pučku kuhinju na nove korisnike (za sve članove kućanstva). Uveden je jednokratni godišnji **poklon-bon za nabavku kućanskih uređaja** samcima korisnicima zajamčene minimalne naknade

Uz pomoć umirovljenicima čija je mirovina manja od 1.400 kuna i kojima Grad mjesečno pokriva razliku do 2.000 kuna, **uvodena je i mjesečna novčana pomoć radno neaktivnim osobama starijim od 65 godina bez osobnih primanja.**

Sa 1.000 na 2.000 kuna **povećan je iznos pomoći za nabavu opreme za novorođenčad** iz socijalno ugroženih obitelji.

Za dojenčad rizičnog zdravstvenog statusa osigurano je i **besplatno adaptirano mlijeko** do navršene prve godine života, kao i jednokratni poklon-bon za opremu za novorođenče. Dodatno je **korisnicima dječjeg doplatka** omogućeno korištenje prava na **zamjensko (prilagođeno) mlijeko** za dojenčad do 12 mjeseca života.

Za djecu i mlade iz socijalno ugroženih obitelji omogućeno je podmirenje troškova boravka u jaslicama ili vrtiću, podmirenje troškova užine (marende) u osnovnoj školi, podmirenje troškova prehrane u produženom i cjelodnevnom boravku u osnovnoj školi, poklon-bon za knjige za osnovnu školu, podmirenje troškova prijevoza javnim gradskim prijevozom do škole/fakulteta.

Prava vezana uz odgoj i obrazovanje omogućena su i udomljenoj djeci ili udomiteljima koji imaju prebivalište/stalni boravak na području grada te **osobama s intelektualnim oštećenjem.**

Uvedena je **jednokratna godišnja novčana potpora redovitim učenicima srednje škole i studentima** za potrebe vezane uz obrazovanje. Osigurane su **stipendije za učenike i studente koji dolaze iz sredina teže materijalnog stanja.**

Osigurani su **poklon-bonovi za školske udžbenike te novčana potpora za školski pribor djeci branitelja iz Domovinskog rata**, tijekom cijeloga srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja.

Sa Zakladom *Hrvatska za djecu* sklopljen je jednogodišnji ugovor o dodjeli financijskih sredstava za prehranu djece u potrebi u riječkim osnovnim školama.

Omogućeno **besplatno korištenje specifičnih socijalnih usluga** (npr. specijalni prijevoz za djecu i mlade s teškoćama u razvoju, savjetovništvo za prehranu, stručna psihosocijalna pomoć djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeci bez roditelja ili djeci čiji roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti).

Dobrovoljnim darivateljima krvi, kojima je do donedavno bio omogućen besplatan prijevoz unutar prve zone, sada je omogućen besplatan prijevoz na svim zonama na kojima javni prijevoz obavlja KD Autotrolej.

Novom Odlukom ustanovljeno je da **sva prava iz Socijalnog programa mogu ostvarivati i stranci i osobe bez državljanstva** sa stalnim boravkom na području Grada Rijeke.

Nakon uređenja prihvatilišta za beskućnike u prostoru koji vodi udruga Oaza i u koji se može smjestiti 12 do 15 osoba, **udruzi Oaza u ovom je razdoblju dodijeljen još i stan površine 102 m², namijenjen smještaju žena beskućnica.**

U zimskim je uvjetima **organiziran smještaj beskućnika u gradski nužni smještaj i prostor Gradskog Crvenog križa uz dodjelu jednog obroka dnevno.**

Nakon što je u ranijem razdoblju u opremanje Hospicija Riječke nadbiskupije, kapaciteta 14 – 15 kreveta za teško bolesne, Grad Rijeka uložio milijun kuna, od ovog razdoblja sufinancira još i **troškove rada jednog tima Doma zdravlja PGŽ koji umirućim građanima pruža palijativnu skrb u njihovim domovima.**

U Psihijatrijskoj bolnici Lopača obnovljen je Paviljon B radi poboljšanja kvalitete bolničkog smještaja za kronično oboljele odrasle osobe te djecu i adolescente. Preuređena je i opremljena praonica, te saniran uređaj za biološko pročišćavanje otpadnih voda.

Grad Rijeka kontinuirano u značajnom iznosu financira **rad tajnog Skloništa i savjetovaništa za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja te psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji.**

Rijeka za djecu s poteškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom

Proširiti socijalna prava za osobe s težim oštećenjima zdravlja i invaliditetom.

Omogućiti ostvarivanje naknade za troškove stanovanja (najamnina, komunalne usluge, troškovi energenata – plin i centralno grijanje)

Omogućiti **godišnje jednokratne novčane potpore za potrebe školovanja** redovitim polaznicima srednje škole i fakulteta.

U suradnji s Centrom za autizam osnovati **Centar za ranu intervenciju za poremećaje autističnog spektra**.

Nastaviti s provođenjem programa **Ri inkluzija** – osiguranje osobnih asistenata učenicima s teškoćama.

Izgraditi nova i prilagoditi postojeća dječja igrališta kroz posebno oblikovanje u **dječja igrališta za djecu s poteškoćama u razvoju**.

Proširiti plažu za osobe s invaliditetom Kostanj te rekonstruirati bazen na Školjiću za potrebe rehabilitacijskog centra za osobe s invaliditetom.

Omogućiti **dostupniji javni gradski prijevoz** za kategorije građana s invaliditetom.

Nastaviti dodjelu stanova za program deinstitucionalizacije domova socijalne skrbi **kojim se osobama s poteškoćama omogućava život u zajednici** uz povremeni nadzor stručnog osoblja.

Realizirati projekt **posudionice medicinsko-ortopedske opreme**.

Otvoriti **Centar za dementne osobe**.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Socijalnim pravima gradskog programa **obuhvaćena su djeca koja pri Centru za socijalnu skrb Rijeka ostvaruju pravo na uslugu rane intervencije te primatelji naknade do zaposlenja.**

Za prijevoz djece s teškoćama u razvoju koja pohađaju Dječji vrtić Rijeka i OŠ Gornja Vežica **nabavljena su dva nova kombi vozila.**

U vrtićima su **povećani kapaciteti za djecu s autističnim poremećajima.**

Kroz projekt **Rinkluzija** pomaže se učenicima s teškoćama integriranim u redovna razredna odjeljenja, što uključuje rad pomoćnika u nastavi.

Djeca s težim poteškoćama smještena su u odgojne skupine s posebnim programom prema primarnom oštećenju (autizam, cerebralna paraliza, usporen psihomotorni razvoj). U skladu s individualnim mogućnostima, djelomično su integrirana u skupine redovnog programa.

Osnovan je **Centar za profesionalnu rehabilitaciju Rijeka** za lakše zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Pri Domu za odrasle osobe Turnić **otvoren je dnevni boravak za psihički bolesne odrasle osobe.** Grad Rijeka osigurao je prostor, te financira režijske troškove, prehranu i prijevoz za korisnike.

U okviru projekta deinstitucionalizacije domova za odrasle osobe s invaliditetom te domova za psihički bolesne odrasle osobe, **Grad Rijeka dodijelio dva stana Centru za rehabilitaciju Rijeka koji provodi program osamostaljenja svojih korisnika za život u zajednicama.** Na taj je način za jedanaestero osoba s invaliditetom omogućen samostalan život u tzv. stambenim zajednicama uz stalnu ili povremenu pomoć stručne osobe.

Autotroleju je dodijeljeno **ново kombi vozilo za organizirani prijevoz osoba s invaliditetom**, vrijedno gotovo 400 tisuća kuna, a svi novonabavljene autobusi Autotroleja imaju rampe za ulazak osoba s invaliditetom.

Grad Rijeka i Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci dobili su 200 tisuća kuna za nabavu **podizne platforme za invalidne osobe i osobe smanjene pokretljivosti** putem natječaja Ministarstva branitelja. Rampa je postavljena **na Fakultetu zdravstvenih studija**, čime je osobama s invaliditetom omogućen pristup toj visokoškolskoj ustanovi.

Kontinuirano se provode **aktivnosti vezane uz otklanjanje barijera za kretanje osoba s invaliditetom**, od izrade upuštenih rubnjaka i prilaznih rampi stambenim zgradama preko postavljanja zvučnih signalizatora na raskršćima i osiguravanja parkirališnih mjesta za osobe s invaliditetom, do usluga knjižnice za slijepe i slabovidne osobe.

Također se kontinuirano ulaže u uređenje **plaže Kostanj, kao prve plaže u Hrvatskoj posebno prilagođene osobama s invaliditetom**. Danas je ona jedna od najopremljenijih plaža te namjene na Mediteranu. **Prilaz osobama s invaliditetom omogućen je i na Plaži Ploče i na Plaži Igralište.**

Rijeka za starije osobe i umirovljenike

Stvoriti uvjete za **proširenje kapaciteta doma za starije osobe i umirovljenike**.

Razvijati **mobilne timove za pomoć starijim osobama** u njihovom domaćinstvu.

Poticati **zajedničko stanovanje osoba treće životne dobi** s ciljem međusobnog pomaganja i različitih oblika suradnje zbog lakšeg održavanja kućanstva i socijalizacije.

Urediti **četiri nova Kluba za umirovljenike i starije osobe**, a postojeće obogatiti novim sadržajima.

Nastaviti s provođenjem **besplatnog informatičkog obrazovanja** za osobe treće životne dobi.

U suradnji sa Sveučilištem **nastaviti program cjeloživotnog učenja** za osobe treće životne dobi.

Poticati projekte socijalnih inovacija u skrbi o starijim osobama, sukladno strategiji EU, s mogućnošću realizacije sredstvima EU fondova.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Nova Odluka o socijalnoj skrbi dodatno je dopunjena s **kategorijom starijih radno neaktivnih osoba bez osobnih prihoda, kojima se osigurava mjesečna financijska pomoć**. Kontinuirano mjesečnu novčanu **pomoć ostvaruju i umirovljenici s mirovinama nižim od 1.400 kn**, kojima Grad pokriva razliku do 2.000 kn.

Kako bi se osigurala dostupnija primarna zdravstvena zaštita **Grad Rijeka sufinancira posebna dežurstva obiteljske medicine, dentalne zaštite i tim palijativne skrbi**.

Osobe starije od 65 godina imaju bitno **jeftiniji javni prijevoz od ostalih kategorija stanovnika**, a cijena godišnje karte koju plaćaju ovisi o iznosu mirovine.

Grad Rijeka dobio je priznanje Udruge gradova RH za istaknutu inovaciju i **najbolju praksu u lokalnoj samoupravi, u kategoriji Suradnja s građanima i civilnim društvom, za web portal penzici.rijeka.hr**. Radi se o internetskoj stranici koja je prilagođena interesima, navikama i osobitostima Riječana treće životne dobi.

Nastavljeno je provođenje programa besplatnog informatičkog obrazovanja za umirovljenike.

Grad Rijeka postao je punopravnim članom VI. faze projekta Europska mreža zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije. Za stariju populaciju pripremljeni su leci kojima ih se informira o određenim dostupnim uslugama i programima ili ih se potiče na aktivnije sudjelovanje u društvu.

Rijeka za građane svih dobi i turiste

Realizirati **projekt Europske prijestolnice kulture** uređenjem objekata i provođenjem kulturnih programa tijekom pripremnog razdoblja i u godini predstavljanja.

U kompleksu Benčić, uz uređenje zgrada za Knjižnicu, Muzej Grada, Dječju kuću i Muzej moderne i suvremene umjetnosti, urediti trg i garažu.

Energetskom obnovom urediti i **obnoviti zgradu HNK Ivana pl. Zajca**.

Realizirati **projekte uređenja trgova i prostora u centru grada**:

- » urediti Trg Riječke rezolucije, Trg 128. brigade i Ulicu Dolac uz oslobađanje od automobila,
- » urediti Trg Pul vele crikve kod Kosog tornja i otvoriti rimske mozaike na trgu,
- » urediti Trg Grivica ispred Katedrale sv. Vida,
- » dovršiti uređenje Parka Pomerio,
- » urediti Adamićev gat i osloboditi putničku rivu od automobila,
- » urediti park Mlaka prema povijesnom obrascu

Nakon dobivanja koncesije od strane Lučke uprave, **urediti bivšu zgradu Dezinsekcije na Molo longu za sadržaje ugostiteljstva, jedriličarskog kluba i dr.** u cilju rekreacije građana.

Urediti **marinu u Porto Barošu** i dodatno njenu djelatnost proširiti i na putničku luku.

Rekonstruirati i urediti **Hrvatski dom na Vežici** uz novoizgrađenu crkvu Sv. Ane.

Urediti i **otvoriti za javnost tunele na Pulcu i Sv. Katarini**.

Dovršiti **izgradnju turističkog naselja Kostabela** i izgradnju novih turističkih sadržaja na Preluci.

Izraditi novi **Glavni plan razvoja turizma u Rijeci** s ciljem poticanja specifičnih vrsta turizma, poput gastro i vinskog turizma, ciklo turizma, turizma kružnih putovanja, turizma temeljenog na kulturnoj baštini i sl.

Poticati **ekološki održive oblike turizma** putem mjera za poduzetnike koji razvijaju ovu vrstu turizma.

Nastaviti **promovirati Rijeku kao središnju točku svih turističkih ruta u okolici** te razvijati **novе turističke rute temeljene na kulturnoj baštini**.

Dodatno **prilagoditi turističke sadržaje osobama s invaliditetom**.

Razvijati riječku destinaciju kao **odredište za odmor obitelji s djecom**.

Gradska groblja kao uređenu kulturnu baštinu promovirati u funkciji turizma te urediti trg ispred odarnica na groblju Kozala i nastaviti s izgradnjom Centralnog gradskog groblja na Drenovi.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Gradu Rijeci **dodijeljena je titula Europske prijestolnice kulture 2020. godine** za program *Luka različitosti* koji se sastoji od triju glavnih programskih koncepata posvećenih *Radu, Vodi i Migracijama*, uokvirenih u sedam programskih linija.

Sve gradske ustanove u kulturi aktivno ostvaruju planirane programe i kulturno-edukativne sadržaje, što predstavlja kvalitetnu pripremu za sudjelovanje u projektu prijestolnice kulture.

Šest riječkih ustanova u kulturi u posljednje 4 godine zabilježilo je 9.017 programa s 995.297 posjetitelja. Pritom su najveći broj posjetitelja zabilježili HNK *Ivana pl. Zajca* (302.768 posjetitelja) i Muzej moderne i suvremene umjetnosti (262.557 posjetitelja). U objekte u kulturi u istom je razdoblju **uloženo 49 milijuna kuna u investicije i održavanje.**

Otvoren je **novouređeni ogranak gradske knjižnice na Trsatu**, a Središnjem odjelu Gradske knjižnice osigurani su dodatni prostori za smještaj do izgradnje nove knjižnice u Benčiću.

Putem **Programa obnove krovova i pročelja**, u protekle četiri godine realizirana su 32 projekta obnove uz ukupni iznos proračunskih sredstava od 9,2 milijuna kuna. Kroz **Program zaštite kulturne baštine** uređuje se **H-objekt u Benčiću, postavljen je Riječki orao na gradski toranj, uređen Arheološki park** i slično.

Prije više godina, donošenjem odluke o zabrani parkiranja na Gatu Karoline Riječke započeo je **proces vraćanja Rijeke moru**, koji se nastavio inzistiranjem Grada prema Lučkoj upravi da se Molo longo otvori za građane. Uz Molo longo, dio Rive i Rive Boduli revitalizirano je riječko obalno područje koje je postalo omiljena šetnica. U ovom razdoblju **na lukobranu su obnovljene stare lučke poluportalne dizalice**, kao svjedočanstvo o bogatoj lučkoj tradiciji Rijeke. Po dovršetku obnove na svaku su dizalicu postavljeni reflektori koji stvaraju svjetlost u raznim bojama i različitog intenziteta.

Ulaganja u staru gradsku jezgru, započeta u ranijem razdoblju, obuhvatila su popločenje Medulićeve ulice, uređenje Trga Sv. Barbare i Vitezovićeve ulice, a **nastavila su se i u proteklom četverogodišnjem razdoblju. Do sada je u uređenje Starog grada uloženo više od 50 milijuna kuna.**

Uređen je Koblerov trg, a u sklopu uređenja sanirana je i komunalna infrastruktura – što je spriječilo prodiranje podzemnih voda. Napravljeno je i novo opločenje trga, postavljene su velike vaze sa stablima maslina, a projekt je obuhvatio cjelokupno područje trga, zajedno s fontanom i prolazom prema Korzu ispod Ure.

Arheološki park uređen je i otvoren na mjestu nekadašnjeg tarsatičkog principija kanoantičkog vojnog zapovjedništva u Rijeci i predstavlja reprezentativni prostor prikladan za okupljanje, glazbene i scenske izvedbe.

Završavaju se radovi na uređenju **Pavlinskog trga i dijela Ulice Janeza Trdine** na ukupnoj površini od 1145 m². Radovi donose novo opločenje, opremu kao što su klupe i koševi za otpatke, sistem rasvjete, odvodnju oborinskih voda i rekonstrukciju vodoopskrbnog cjevovoda te kanala za optičke kablove. Ovaj zahvat uključuje i postavljanje posebnih reljefnih oznaka koji će slijepim osobama omogućiti jednostavnije kretanje.

U južnom dijelu **Parka Mlaka postavljeni su edukativni eksponati u sklopu „Parka znanosti”**, autorskog projekta zamišljenog s ciljem da se javna površina oplemeni interaktivnim znanstvenim i edukativnim sadržajem namijenjenim svim dobnim skupinama.

U Učeničkom domu „Podmurvice“ otvoren je **Multisenzorički vrt**, poticajan prostor za rekreaciju, relaksaciju i rehabilitaciju učenika i djelatnika doma, ali i svih građana grada Rijeke, posebice pripadnika socijalno isključenih skupina.

Uređen je Cvetkov trg, središnji trg na Drenovi. Uređenje Cvetkovog trga obuhvatilo je prostor površine 2237 m². Uređenjem trga formirano je 20 parkirnih mjesta, a na dijelu trga uz crkvu i poslovnu zgradu napravljen je uzdignuti plato opločen kamenom. Središnji dio trga s povijesnom šternom uređen je u kombinaciji lijevanog asfalta i kamena. Postavljeno je pet novih stupova javne rasvjete, a ugrađena je i ambijentalna rasvjeta trga.

Nakon što je na groblju Drenova izgrađen i uređen Centralni objekt čija odarnica, uređena skulpturama bijelih golubica kipara Vaska Lipovca, može primiti više od 200 ljudi koji ispraćaju dragu osobu na posljednji počinak, **na groblju kontinuirano traju radovi na uređenju grobnica i grobnih mjesta te na hortikulturnom uređenju staza i zelenila.**

Na Trgu 111. brigade Hrvatske vojske postavljena je 2014. godine skulptura autora Petra Dolića koja odaje počast pomorcima i pomorstvu u Rijeci. Nastavak je to aktivnosti na postavljanju skulptura u gradu u kojima su u prijašnjem razdoblju već postavljene skulptura Hodač na Korzu, akademika Ivana Kožarića, skulptura More pored Atletske dvorane akademskog kipara Ljube de Karine, skulptura Val na trgu ispred Palazzo Modello akademskog kipara Belizara Bahorića te skulptura Dobro more na Pavlinskom trgu autora Vjekoslava Voje Radoičića.

Islamski centar postao je središte okupljanja islamske i šire društvene zajednice. Za izgradnju ovog objekta Grad je u ranijem razdoblju uložio 3,5 milijuna kuna u cestovnu i komunalnu infrastrukturu te okolne zelene površine. Otvorenje Islamskog centra u Rijeci bio je tada najveći je događaj za Islamsku zajednicu u Hrvatskoj, a **multikulturalna Rijeka trajno se ponosi ovom građevinom.** U ovom je razdoblju Grad dovršio pripremu za izgradnju nove pristupne ceste Islamskom centru.

Za izgradnju **hotelskog kompleksa Kostabela** češkoj tvrtki JTH Grad Rijeka je prodao 18.000 m² zemljišta između Opatijske ceste i obalne šetnice, čime je omogućena daljnja razrada projekta, dio koje se usmjerio i na uređenje novog plažnog pojasa, za koji je 2015. godine izdana koncesija na oko 20.000 m² obalne i morske površine. Krajem 2016. godine Vlada Republike Hrvatske projekt je proglasila strateškim, čime je njegov značaj za razvoj turizma prepoznat i na nacionalnoj razini. U proljeće 2017. godine **započela je priprema terena za gradnju i postavljen je kamen temeljac.**

Prema statističkom izvješću Turističke zajednice **bilježi se kontinuirani višegodišnji uzlazni trend riječkog turizma.** Godine 2013. zabilježeno je 76.299 dolazaka turista i 146.177 noćenja. Kontinuiranim rastom kroz godine, u 2016. godini broj dolazaka narastao je na 114.747, a broj noćenja na 260.558.

Agencija **booking.com** je nakon završene ljetne sezone 2016. **Rijeku svrstala među TOP 5 najbrže rastućih destinacija u Hrvatskoj**, a specijalizirana međunarodna asocijacija **European Cities Marketing** zaključila je da je **Rijeka u razdoblju od 2011. do 2015. ostvarila najveći prosječan godišnji rast od 19,8% od svih analiziranih gradova** (prosječna godišnja stopa rasta država članica Europske unije bila je 4,1%). Turističkoj zajednici grada Rijeke dodijeljeno je ugledno švicarsko turističko priznanje **Swiss Tourism Award 2014 uz obrazloženje da je „Rijeka grad koji treba otkriti“** kao otvoren i prijateljski grad s bogatim povijesnim nasljeđem, kozmopolitskim karakterom i arhitekturom.

Jadrolinija je 2015. godine na riječkom plovnom putu zabilježila povećanje od 24,1% u broju putnika, uz povećanje od 9% u broju prevezenih vozila.

Lučka uprava Rijeka, Grad Rijeka i Turistička zajednica grada Rijeke 2014. godine potpisale su **Sporazum o zajedničkoj suradnji na promociji Rijeke kao cruising destinacije**. Riječka luka ovom promocijom postaje sve prepoznatljivija cruising destinacija. Od 2013. godine kada je zabilježen jedan dolazak broda, kruzera **Adonia** engleske kompanije P&O s 685 putnika, do 2016. godine zanimanje brodarskih kompanija za Rijeku značajno se povećalo. Tako je 2016. godine Rijeku posjetilo 13.874 putnika u sklopu 15 dolazaka brodova. Za 2017. godinu zaprimljene su najave novih 9 brodara, a putnicima s cruisera nudi se niz organiziranih izleta na područje regije.

Rijeka je i polazna luka za dio flote njemačkog tour-operatera I. D. Riva Tours, kao i za dio flote koja plovi u organizaciji tvrtke Katarina Line. U 2016. godini u riječkoj je luci zabilježen dolazak 281 turističkog broda manjeg kapaciteta s ukupno 9.942 putnika, većinom njemačkih turista.

Rijeka za sportaše i zdravije rekreativaca

Donošenjem **Strategije razvoja sporta u Rijeci**, sport i rekreaciju učiniti još dostupnijima svim građanima, a posebno osobama s invaliditetom.

U suradnji s privatnim investitorom, u praćenju izgradnje stadiona i ostalih sadržaja, **izgraditi potrebnu prometnu i komunalnu infrastrukturu nogometnog stadiona na Kantridi.**

Izgraditi Atletski stadion na Kampusu kao zamjenski objekt atletičarima, a vezano uz izgradnju nogometnog stadiona na Kantridi.

Izgraditi **novu dvoranu za tenis u Marčeljevoj dragi.**

Nastaviti aktivnosti na izgradnji **nogometnog kampa Rujevica** u suradnji s privatnim investitorom, a vezano za **dodatne sadržaje unutar kampa.**

Organizirati **sustav ljetnih sportskih kampova za djecu** u postojećim sportskim objektima.

Organizirati **besplatne programe rekreacije za građane** na javnim površinama.

Nastaviti **uređenje obalne šetnice Preluk–Bivio do sportske luke Brgudi**, ukupne dužine gotovo šest km.

Nastaviti s **projektom uređenja gradskih šetnica** za rekreaciju i zdravo provođenje slobodnog vremena građana.

Postaviti **dodatne fitness sprave na raznim lokacijama** u gradu.

Promovirati zdrave stilove života putem internetskih portala.

Nastaviti s razvojem projekta **Festival sporta i rekreacije Homo si teć, te jedriličarske manifestacije Fiumanka.**

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Nakon preoblikovanja HNK Rijeka iz sportske udruge u sportsko društvo Grad Rijeka je stekao 30% dionica društva, dok je strateški partner zaklada *Stichting Social Sport* vlasnik 70% dionica, pri čemu je temeljni kapital društva ukupno 82.870.600 kuna.

Grad Rijeka je 2014. godine sa zakladom *Stichting Social Sport* ustanovio partnerski odnos na razdoblje od pet godina, koji predviđa da će **nastaviti sufinancirati sport djece i mladih članova HNK Rijeka.**

Za izgradnju nogometnog kampa Rujevica Grad je ustupio gradsko zemljište, izradio projektnu i urbanističku dokumentaciju za kamp i pristupnu cestu. Za pripremu i izgradnju pristupne ceste u dvije faze Grad je osigurao sredstva u iznosu od 15 milijuna kuna.

Za izgradnju stadiona na Kantridi Grad je stvorio sve potrebne uvjete te osigurao realizaciju potrebne prometne i komunalne infrastrukture. Izmijenjen je GUP kako bi investitoru bila omogućena gradnja popratnih sadržaja uz Stadion.

Nogometno igralište u sklopu Sportsko-rekreacijskog centra Belveder dobilo je u ovom razdoblju novi umjetni travnjak čija kvaliteta odgovara najvišim standardima za međunarodna natjecanja. Umjetna trava u skladu sa svim standardima FIFA-e u ranijem je razdoblju postavljena i na igralištu Robert Komen na Podmurvicama.

U srpnju 2016. otplaćene su gradske obveznice za izgradnju Bazena Kantrida. Time je Rijeka ispunila svoju obvezu prema građanima i investitorima koji su kupnjom ovih obveznica, u visini od 180 mil. kuna, omogućili izgradnju tog veličanstvenog sportskog objekta. Bazeni Kantrida zabilježili su od svog otvorenja do sada preko 2 milijuna ulazaka sportaša i rekreativaca.

Na otvorenom bazenu u proteklom je razdoblju postavljen novi balon. Konstrukcija mu je takva da može izdržati vjetar do 150 km/h.

Nakon izgradnje Atletske dvorane na Kantridi, koja jedina u Hrvatskoj može ugostiti državna atletska natjecanja, u protekle je četiri godine **uređeno i Atletsko igralište Kampus na kojem su izgrađene nove atletske staze i borilišta.** Ono služi za rekreaciju građana i za treninge sportaša do izgradnje atletske stadiona.

U Centru Zamet u proteklom je razdoblju održano 3.008 sportskih priredbi i natjecanja te 3.063 ostalih manifestacija poput koncerata, sajмова i slično. Zabilježeno je 387.985 ulazaka sportaša i rekreativaca radi treninga i bavljenja sportom u ovom objektu.

Vodeći računa i o ostalim sportovima i rekreaciji građana, već u ranijim razdobljima u Sportsko-rekreacijskom centru Mlaka uređena je kuglana, a uređena je i šesterostazna kuglana u sklopu Sportsko-rekreacijskog centra „3. Maj“ koja zadovoljava sve propozicije za treninge i natjecanja Svjetske kuglačke federacije. U istom centru omogućeno je i treniranje streličarstva u adekvatnom prostoru.

Grad Rijeka je uz Zagreb bio organizator **3. Europskih sveučilišnih igara (ESI)**. Studenti-sportaši riječkog Sveučilišta osvojili su 18 medalja.

Postavljena su **tri automatska vanjska defibrilatora za spašavanje života kod srčanog arista** u Centru Zamet te u ulaznim prostorima Gradske uprave na adresama Korzo 16 i Titov trg 3. Jedan školski defibrilator darovan Medicinskoj školi u Rijeci.

Grad je preuzeo dio financiranja posebnih dežurstava opće/obiteljske medicine, dentalne zdravstvene zaštite i zdravstvene zaštite predškolske djece za akutno bolesne građane i na taj način osigurao dostupniju primarnu zdravstvenu zaštitu. Za stanovnike MO Orehovica Grad sufinancira tim opće/obiteljske medicine. Također, **Grad je, iako mu to nije nadležnost ni obaveza, u nabavku različite opreme i medicinskih aparata za riječki KBC uložio preko 10 milijuna kuna kroz protekle godine.**

Grad se preko društva Rijeka sport prijavio na **natječaj za koncesiju za uređenje sadržaja na gradskoj šetnici Molo longo, planirajući ondje – osim ugostiteljskih i uslužnih djelatnosti – sportsko rekreativne sadržaje jedriličarskog kluba te škole jedrenja.**

U suradnji s Hrvatskim vodama **uređena je šetnica uz Rječinu.** U ranijim razdobljima uređene su šetnice Plumbum – Sv. Križ, Trsat – Orehovica, a uređuje se i šetnica Bivio – Preluk.

Riječke plaže kontinuirano se uređuju i opremaju sadržajima. U proteklom razdoblju za uobičajeno održavanje plaža, objekata i uređaja na plažama Grad Rijeka izdvojio je 1,2 milijuna kuna, a ukupna ulaganja u riječki plažni pojas bila su 7,5 milijuna kuna. **Uređeni su i sunčalište, staza i plato plaže Grčevo na Pećinama, a na više lokacija plaže imaju ugostiteljske i zabavne sadržaje.**

Uz četiri parka za pse u Škurinjskoj dragi, Podvežici, Podmurvicama i na području MO Sveti Nikola, u proteklom razdoblju uređene su i **dvije plaže za pse** – Kantrida i Brajdica. **A dovršava se uređenje i petog parka za pse** na području mjesnog odbora Banderovo (u blizini Bille).

Rijeka za ekološki i energetski osviještene

Realizirati vodoopskrbni projekt procijenjene vrijednosti od 1,76 milijardi kn, kojim se trajno štite izvorišta pitke vode na riječkom području, a koji obuhvaća gradnju uređaja drugog stupnja pročišćavanja otpadnih voda na lokaciji Delta za 200.000 stanovnika, izgradnju i rekonstrukciju 217 km kanalizacijskih cjevovoda, 126 crpnih stanica, 12 retencija, 20 kišnih preljeva i 3 separatora te izgradnju i rekonstrukciju 99,5 km vodovodne mreže. Područje obuhvata projekta su gradovi Rijeka i Kastav te općine Viškovo, Jelenje i Čavle.

Izgraditi **Vodotoranj Trsat** u sklopu priprema vodoopskrbne zone na Trsatu.

U području **prikupljanja otpada realizirati sljedeće projekte:**

- » izgraditi sortirnicu za reciklabilne frakcije s ugradnjom fotonaponskih panela u Mihačevoj dragi,
- » uspostaviti sustav za drobljenje glomaznog komunalnog otpada,
- » izgraditi kotlovnice na biomasu (sječča) za energetske potrebe KD Čistoća d.o.o.,
- » nabaviti vozila sa smanjenom emisijom CO₂ za KD Čistoća d.o.o.,
- » ugraditi veće specijalizirane, suvremene spremnike za otpad opremljene solarnim panelima i sustavom za dojavu popunjenosti, na području centra grada,
- » proširiti sustav polupodzemnih spremnika za otpad KD Čistoća d.o.o.,
- » koristiti IT tehnologiju u sustavu zbrinjavanja otpada s ciljem unaprjeđenja zbrinjavanja, ali i s ciljem pružanja kvalitetnije usluge korisnicima i to kroz izradu aplikacija, opremanje otpadnika senzorima i slično,
- » razviti sustav kompostiranja po mjesnim odborima uz edukaciju građana.

Izgraditi **višenamjenske punionice motornih vozila na području Krnjeva**. Punionice će obuhvaćati tekuća motorna goriva, stlačeni prirodni plin, punionice električnih vozila, te proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, odnosno fotonaponskih ćelija.

Izgraditi **novih 15 kilometara plinske mreže**.

Obnoviti sustav toplinarstva Grada Rijeke europskim sredstvima u projektu koji obuhvaća izgradnju Energane na biomasu (sječku) na Sušaku za potrebe Sveučilišta, KBC-a i postojećih toplana na Vojaku i Gornjoj Vežici čime će se stvoriti uvjeti za smanjenje cijene toplinske energije.

Obnoviti ukupno 2.550 m toplovodnih cijevi na područjima Podmurvica, Kozale, Srdoča, Škurinja i Turnića. Modernizirati do **20 podstanica u gradskom naselju Vojak**, te uvesti adekvatan sustav automatskog nadzora i upravljanja.

Nastaviti **projekt čistog transporta** i nabaviti još 30-ak novih autobusa javnog gradskog prijevoza na stlačeni prirodni plin.

Pokrenuti **program Eko-promet** koji uključuje edukaciju o ekologiji u prometu.

Postaviti **autobusne čekaonice opremljene solarnim panelima i punjačima za mobilne telefone**.

Poticati **volontiranje građana u uređenju okoliša** u mjesnim odborima sadnjom različitog bilja.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Projektom čistijeg transporta **Autotrolej je u protekle 4 godine stavio u promet ukupno 40 gradskih niskopodnih autobusa na stlačeni prirodni plin**, u sklopu plana uvođenja ovog pogonskog goriva kao ekološki prihvatljivijeg u javni gradski prijevoz. Time je KD Autotrolej ispunio obvezu nabavke 40 autobusa na plinski pogon prema Akcijskom planu energetske održivosti razvitka Grada Rijeke, u sklopu mjera za smanjenje emisije CO₂ iz sektora prometa u Gradu Rijeci.

U istom razdoblju nabavljeno je i 6 solo autobusa i mini bus niske emisije štetnih plinova norme Euro 5 i 6 za županijski prijevoz putnika.

U studenom 2016. godine u sklopu Foruma & Media festivala Jadransko-jonske regije „Alternativna goriva 2016“ godine **Gradu Rijeci i KD Autotrolej dodijeljen je počasni naziv – znak izvrsnosti „Ambasador alternativnih goriva za 2016. godinu“**.

U sklopu garaže Zagrad B **instalirana je prva punionica za elektro vozila** u Gradu Rijeci koja omogućuje istovremeno punjenje četiri osobna vozila i dva skutera.

Komunalno društvo Čistoća nabavilo je eko vozila – kamione na stlačeni prirodni plin, električna vozila, električne trokolice te minibus na stlačeni prirodni plin.

Rijeka je u ovom razdoblju kao prva u Hrvatskoj uvela **eko projekt mobilnih reciklažnih dvorišta koja se postavljaju na 19 lokacija u gradu**, a služe odvojenom prikupljanju i skladištenju manjih količina iskoristivih i problematičnih vrsta otpada iz kućanstva.

Dograđeno je i rekonstruirano **Centralno reciklažno dvorište Mihačeva draga** za odvojeno prikupljanje posebnih vrsta otpada iz kućanstava.

Započeo je s radom Županijski centar za gospodarenje otpadom **Marišćina**, prvi takve vrste u Hrvatskoj, sufinanciran sredstvima europskih fondova, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Za kvalitetnu vodoopskrbu i zaštitu okoliša te zadržavanje izvrsne kvalitete mora, u protekle je 4 godine **izgrađeno 77 kilometra kanalizacije i 53 kilometara vodovoda uz ukupna ulaganja od 410 milijuna kuna**.

Rijeka se već ranije priključila europskoj Povelji gradonačelnika kojom se gradovi obvezuju do 2020. godine konkretno odgovoriti na suvremene klimatske i energetske izazove, između ostalog i povećanjem potrošnje energije iz obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji do 20%. Revizija Akcijskog plana energetske održivosti razvika Rijeke pokazala je **znatno smanjenje energetske potrošnje u sektorima zgradarstva, prometa i javne rasvjete iz uobičajenih izvora te povećanu proizvodnju energije iz alternativnih izvora**.

Zahvaljujući energetske politici Grada Rijeke **emisija stakleničkih plinova (CO₂) u samo pet godina smanjena je za više od 10 posto**. Na više gradskih objekata izgrađene su fotonaponske elektrane i solarni paneli kojima se ostvaruje proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora, koja se potom isporučuje u elektrodistribucijsku mrežu HEP-a. Svjetiljke javne rasvjete sa živinim žaruljama zamijenjene su štednim natrijevim visokotlačnim žaruljama što je bitno smanjilo potrošnju električne energije.

Rijeka za sudionike u prometu

Izgraditi **nove ceste**:

- » izgraditi cestu koja spaja ulice Ive Lole Ribara i Drenovski put na Škurinjama i Drenovi,
- » izgraditi dodatne priključne ceste infrastrukture nogometnog kampa Rujevica,
- » izgraditi ceste na području Martinkovca radi daljnje stambene izgradnje,
- » izgraditi novu pristupnu cestu za Islamski centar sa ceste Rujevica-Marinići
- » rekonstruirati ulicu Petra Kobeka.

Izgraditi **nova raskrižja i rotore**:

- » izgraditi raskrižje Škurinjska draga,
- » u suradnji s Hrvatskim cestama izgraditi rotor Martinkovac, rotor na Plumbumu i rotor u Ulici Tome Strizića prema Kampusu.

U suradnji s Hrvatskim cestama i Autocestom Rijeka-Zagreb nastaviti radove na rekonstrukciji **čvora Orehovica na riječkoj zaobilaznici**.

U suradnji s Hrvatskim cestama **dovršiti obnovu preostalih glavnih prometnica u gradu (Adamićeve i Krešimirove)**

Rekonstruirati prometne tokove **na Jelačićevom trgu uz znatno povećanje pješačke zone**.

Izgraditi **Kompleks Zapadna Žabica i garažu u sklopu kompleksa putem gradske tvrtke Rijeka plus**.

Izraditi novi, **povoljniji sustav naplate parkinga**.

Realizirati **pametna prometna rješenja** iz programa Rijeka pametni grad:

- » nastaviti razvijati projekt Gradske kartice – Rijeka City Card uključanjem novih usluga,
- » realizirati projekt video kamera za poboljšanje kontrole prometa,
- » realizirati projekt daljinskog nadzora korištenja rezerviranih parkirnih mjesta dostave,
- » napraviti Centar za kontrolu prometa (CKP) u funkciji sigurnosti prometa,
- » omogućiti plaćanje usluge prijevoza u KD Autotrolej SMS porukama.

U okviru **jačanja sustava javnog gradskog prijevoza** osiguranim europskim sredstvima realizirati:

- » opremanje stajališta informatičkom opremom za najavu dolaska autobusa,
- » napraviti projektnu dokumentaciju za novu autobusnu bazu i realizirati prvu fazu gradnje,
- » napraviti aplikaciju za mobilne telefone Urbani putnik koja omogućava lakše korištenje javnog gradskog prijevoza odnosno praćenje vozila na linijama u realnom vremenu,
- » projektirati drugi kolosijek i uključiti brzu gradsku željeznicu u javni gradski promet.

Uvesti bicikle za iznajmljivanje i korištenje od strane građana i turista za prometovanje i kretanje na području grada.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

Za **projekt Zapadna Žabica završena je studija izvodljivosti i ispitivanje više modela financiranja izgradnje koji će se ponuditi ulagačima** s ciljem utvrđivanja interesa i pokretanja izgradnje. **Napravljene su korekcije idejnih rješenja. Gradska tvrtka Rijeka plus** sudjelovat će u sufinanciranju izgradnje kolodvora i **garaže za osobna vozila s 900 parkirnih mjesta**, a svi preostali komercijalni sadržaji bit će ponuđeni na tržištu.

U suradnji s Hrvatskim cestama (zbog njihove nadležnosti nad glavnim gradskim prometnicama) **u protekle 4 godine uređeno je i asfaltirano 20-ak kilometara cesta kroz Rijeku s ciljem povećanja protočnosti i sigurnosti gradskog prometa:** Ulica Riva, Zvonimirova i Liburnijska ulica i druge. Grad Rijeka je u ranijem razdoblju, također u suradnji s Hrvatskim cestama, projektirao i financirao i izgradnju tunelskog priključka kod Tower centra.

Završena je izgradnja ceste Rujevica–Marčelji, I. dionica ceste Rujevica–Marinići, čime su dovršene investicijske aktivnosti Rijeka prometa i Grada Rijeke u prometnice koje su pretežno financirane iz korporativnih obveznica.

Dovršena je i izgradnja Ulice Ivana Pavla II, koja je povezala Ciottinu ulicu sa Barčićevom i Dežmanovom ulicom.

U tijeku je projektiranje rotora i kružnih tokova na lokacijama na kojima je to moguće s ciljem veće protočnosti na gradskim prometnicama.

Izgrađena je i otvorena je garaža Zagrad B, kapaciteta 298 parkirnih mjesta. Njeno otvaranje slijedi smjer povećanja parkirnih kapaciteta u gradu, pri čemu je u ranijim razdobljima otvoreno parkiralište Potpinjol sa 157 parkirnih mjesta te su izgrađene garaže u sklopu bazenskog kompleksa, kapaciteta 150 parkirnih mjesta, u sklopu Centra Zamet sa 232 parkirna mjesta.

Implementiran je projekt Gradske kartice – Rijeka City Card koji je omogućio plaćanje i korištenje usluga prijevoza i parkiranja te kupnju mjesečnih karata za javni gradski prijevoz na kioscima i putem interneta.

Nastavljena je **klimatizacija autobusa, pri čemu je klimatizirano ukupno 118 autobusa**, odnosno približno 70% voznog parka Autotroleja.

U skladu sa zakonskim propisima, **nastavljeno je opremanje dodatnih autobusa za organizirani prijevoz školske djece** ugradnjom sjedala s naslonom i sigurnosnim pojasom. Ukupno je opremljeno dodatnih 15 autobusa.

Napravljene su **korekcije unutar postojeće mreže lokalnih autobusnih linija** grada Rijeke.

Rijeka za sve na usluzi građanima

Nastaviti razvijati portal E-usluga i Informacijski servis Grada Rijeke uvođenjem većeg broja usluga koje se mogu obaviti online, bez potrebe dolaska u prostorije gradske uprave.

Jačati ulogu mjesnih odbora u kreiranju razvojnih politika i zadovoljavanja socijalnih, kulturnih, sportskih i drugih potreba građana.

Nastaviti provoditi Riječki program lokalnog partnerstva uz osuvremenjivanje postupaka prijave, realizacija i izvještavanja u cilju povećanja participiranja građana, udruga i volontera u njemu.

Nastaviti provođenje programa Malih komunalnih akcija uz osiguravanje bolje informiranosti građana o projektu i većeg uključivanja u prijavljivanje projekata uređenja u kvartovima.

Povećati proračunska sredstva za mjesne odbore do 10% godišnje.

Uz postojeći portal E-konzultacija i različite načine participativnog budžetiranja, **uvoditi i druge oblike sudjelovanja građana u planiranju i donošenju odluka**, prema europskim primjerima dobre prakse.

Nastaviti provođenje projekata vezanih uz razvoj transparentnosti rada javne uprave.

Portal Otvorenih podataka Grada Rijeke kontinuirano dopunjavati novim bazama podataka iz gradskog sustava.

U okviru razvoja projekta Europske prijestolnice kulture **organizirati programe u preuređenom prostoru Ri Huba (ex. Bernardi) usmjerene pomaganju građanskim inicijativama**, a u cilju postizanja što veće uključenosti Riječanki i Riječana u planiranje, odlučivanje i nadzor ostvarivanja ideja za poboljšanje života u gradu

Organizirati i dalje razvijati **tržnice na malo na području grada Rijeke kroz gradsko trgovačko društvo Rijeka Plus.**

Omogućiti **prodaju gradskih stanova zainteresiranim najmoprimcima pod povoljnim uvjetima.**

Radi povećanja transparentnosti, **u nadzorne odbore gradskih tvrtki uključiti predstavnike oporbe u Gradskom vijeću.**

Uspostaviti **cjeloviti sustav gospodarenja imovinom s javno objavljenim registrom gradske imovine**, uvođenjem sustava kvalitete ISO 55000

Uključiti građane u brigu o zajedničkoj gradskoj imovini kroz aktivno informiranje građana, omogućavanje sudjelovanja u sustavu prijava oštećenja zajedničke gradske imovine, dobivanja povratnih informacija i sl.

Intenzivirati aktivnosti na proširenju i **definiranju dodatnih kriterija i tematskih ciljeva razvoja Urbane aglomeracije Rijeka za idući europski semestar 2021. - 2028.** kroz koji Urbana aglomeracija ponovno može dobiti značajna bespovratna sredstva.

Ostvarenja iz proteklog četverogodišnjeg razdoblja:

U sklopu reorganizacije komunalnih i trgovačkih društava Grada Rijeke u svrhu povećanja efikasnosti uz manje troškove, sve potporne funkcije **KD Autotrolej d.o.o.** i **TD Rijeka Promet d.d.** izdvojene su u **ново trgovačko društvo – Poslovni sustavi d.o.o.** – koje se primarno bavi strateškim razvojem i poslovnom podrškom. Istovremeno su **komercijalne i uslužne djelatnosti upravljanja parkiralištima i organizacija prijevoza prešle u novu tvrtku Rijeka plus d.o.o.**, a **Autotrolej i Rijeka Promet nastavili su obavljati svoju komunalnu djelatnost** uređenja cesta i javnog gradskog prijevoza. Reorganizacija je provedena prelaskom postojećih djelatnika u novoosnovana društva i nastavlja i u idućem razdoblju.

Grad Rijeka ušao je u proces uključivanja u nacionalni sustav e-Građani, što će postojećim korisnicima ovog sustava omogućiti automatsko korištenje svih e-usluga Grada Rijeke, kao što su računi za objedinjenu naplatu, plaćanje kredita za stanove i drugo. **Pokrenut je i Informacijski servis Grada Rijeke, dostupan na redizajniranom portalu e-usluga** koji korisnicima omogućava registraciju i korištenje velikog broja već sada dostupnih usluga Grada Rijeke.

Prelaskom poslova izdavanja građevinskih dozvola i ostalih dokumenata vezanih uz graditeljstvo i prostorno uređenje iz Ureda državne uprave u gradsku nadležnost, **bitno su ubrzani procesi izdavanja građevinskih dozvola i povećana je efikasnost rada ovih službi.** Dok su ovi poslovi bili pod državnom upravom, postupci za izdavanje dozvola pokretali su se tek 6 do 8 mjeseci nakon podnošenja zahtjeva, a sada se pokreću odmah.

Što se tiče **građevinskih dozvola, od trenutka kada je dostavljena sva dokumentacija i zahtjev usklađen sa svim zakonskim uvjetima, dozvole se izdaju u roku od 15 dana, odnosno maksimalno u roku od 30 dana.** Za uporabne dozvole, u roku od 8 dana određuje se termin tehničkog pregleda i, ukoliko nema zapreke, uporabna dozvola izdaje se dan nakon obavljenog pregleda.

Pored ovih poslova, rješavaju se predmeti legalizacije građevina. Do sada je pravomoćno riješeno 5.810 odnosno 67% predmeta, a trenutno je u radu još 1.900 predmeta. Time je obrađeno cca 90% zahtjeva pristiglih u zakonom postavljenom roku. Naknadno, tijekom 2015. i 2016. zaprimljeno je dodatnih 350 zahtjeva kao proširenje već podnesenih zahtjeva.

Rijeka je tri puta za redom, u svim dosadašnjim neovisnim istraživanjima pod nazivom LOTUS, proglašena najtransparentnijim gradom u Hrvatskoj. Tu titulu nosi zahvaljujući zadovoljenju preciznih parametara kojima se mjeri otvorenost sjednica gradskog vijeća i javnost rada gradonačelnika, količina dostupnih dokumenata i informacija na gradskom web portalu, pri čemu Rijeka objavljuje sve donesene odluke i Vijeća i gradonačelnika. U istraživanju se još mjeri i otvorenost proračuna i proračunskih dokumenata, funkcioniranje mjesne samouprave i suradnja s udrugama civilnog sektora.

Kroz **Riječki program lokalnog partnerstva, koji podrazumijeva udruživanje građana i volontera te financijsku podršku Grada, u protekle 4 godine na području Grada Rijeke realiziran je 31 projekt, za što je utrošeno 651.198 kuna** proračunskih sredstava. Najviše je realiziranih projekata unutar ovog programa vezano za uređenja okoliša dječjih vrtića, školskih dvorišta, površina za sport i rekreaciju te eko-projekata.

Kroz **Program Male komunalne akcije koji obuhvaća komunalne radove na područjima mjesnih odbora koji se provode po prijedlozima građana, u protekle četiri godine uloženo je 45,3 milijuna kuna** iz Proračuna. Svake godine za tu je namjenu planirano 10 milijuna kuna.

Redizajniran je gradski portal www.rijeka.hr s ciljem daljnjeg podizanja transparentnosti rada uprave i povećanja sudjelovanja građana u procesima donošenja odluka te uključivanja građana u planiranje i donošenje Proračuna.

Pokrenut je Portal otvorenih podataka Grada Rijeke, sa strojno čitljivim i lako pretraživim bazama podataka cjelokupnog gradskog sustava. **Redizajniran je i portal E-usluga Grada Rijeke** te je za pojedine usluge građanima omogućeno jednostavnije i brže predavanje zahtjeva u online obrascima.

S ciljem razvoja građanskog društva **Grad je u riječke osnovne škole uveo program Građanskog odgoja i obrazovanja te izradio udžbenik za provođenje programa. Rijeka je jedini grad u Hrvatskoj koji je to učinio.**

Strateški projekti razvoja

U veljači 2015. potpisan je **ugovor za realizaciju glavnog plana razvoja riječkog prometnog pravca** u vrijednosti 3,5 milijuna kuna, koji se s 85 posto sredstava financira iz fondova EU, a omogućio je izrađivanje dokumentacije za unaprjeđenje povezanosti različitih prometnih sustava na riječkom području.

Potpisom **ugovora o spajanju riječkog brodogradilišta 3. maj i pulskog Uljanika** 2013. godine ostvaren je jedinstven slučaj da se tijekom privatizacijskog procesa spajaju dva brodogradilišta, što je rezultiralo konsolidacijom, konkurentnošću i profitabilnošću brodogradnje u Rijeci. Ujedno je time osiguran kontinuitet brodograđevne industrije kao jedne od najvažnijih gospodarskih grana u Rijeci.

Također, 2013. u rad je pušteno **ново pristanište kontejnerskog terminala na Brajdici** u riječkoj luci, kojim upravlja tvrtka Adriatic Gate Container Terminal. Projekt vrijedan više od 30 milijuna eura financirala je Svjetska banka za obnovu i razvoj kao dio pomorske komponente Rijeka Gateway projekta Lučke uprave Rijeka. Na kontejnerski terminal na Brajdici dopremljena je oprema za pretovar kontejnera vrijedna 23 milijuna eura koja riječkoj luci omogućava da postane jedna od najkonkurentnijih na Jadranu.

Godine 2015. potpisan je Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava za **razvoj multimodalne platforme u Luci Rijeka i povezivanje s kontejnerskim terminalom Jadranska vrata**. Sporazum je sklopljen između Izvršne agencije za inovaciju i mreže (INEA), temeljem ovlasti dobivene od Europske komisije, te Lučke uprave Rijeka i HŽ Infrastrukture. U okviru projekta, vrijednog 35,6 milijuna eura, provest će se **rekonstrukcija željezničkog kolodvora Brajdica te će se izgraditi intermodalni kontejnerski terminal Brajdica** što će znatno će utjecati na postojeći kapacitet kolodvora i osigurati tehničke zahtjeve za konvencionalni željeznički sustav transeuropske željezničke mreže.

Luka Rijeka završila je 2015. sve pripreme, uključivo i dokapitalizaciju tvrtke, što je omogućilo početak gradnje poslovno-logističke zone na Škrljevu, novog **lučkog pozadinskog terminala**. Riječ je o najvećoj investiciji Luke Rijeka u posljednjih 40 godina. U srpnju 2016. potpisan je ugovor o građenju vrijedan 273,5 milijuna kuna. Radovi se odvijaju u tri faze, uz ugovoreni rok do kraja 2017. godine.

Vlada RH je 2013. godine **Zapadni lučki terminal** proglasila Strateškim projektom Republike Hrvatske. Gradnja Terminala predviđena je u dvije faze – u prvoj, koja je u tijeku, gradi se pristanište dužine 400 m, a druga faza predviđa produženje Terminala do ukupne dužine pristaništa od 680 m, čime bi se ostvario kapacitet od 500.000 TEU godišnje.

Za daljnji razvoj riječke luke izuzetno je značajno razvijati **novе pozadinske terminale**, a jedna od mogućih lokacija je i **zona Miklavija u Općini Matulji**. Nakon što je Općina Matulji u suradnji sa RH riješila imovinsko-pravni status zemljišta, treba definirati model upravljanja i daljnjeg razvoja projekta.

Grad Rijeka tijekom 2015. godine završio je imovinsko-pravnu pripremu za **cestu D403**. Prema najavama iz Hrvatskih cesta, slijedi razrada projektne dokumentacije i prijava projekta za sufinanciranje u okviru instrumenta za povezivanje Europe – sektor prometa (*Connecting Europe Facility*- CEF). Radovi na izgradnji ceste trebali bi početi u roku od godinu i pol dana, a cesta D403 trebala bi biti završena početkom 2021. godine.

U suradnji s Hrvatskim željeznicama Grad Rijeka je tijekom 2014. i 2015. godine radio na projektiranju i izradi potrebnih studija za korištenje EU-sredstava za **dvotračnu prugu od Delnica do Šapjana**. Naglasak je bio na dionici koja će prolaziti kroz Rijeku. U studenom 2015. godine Republika Hrvatska potpisala je Sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru instrumenta za povezivanje Europe (CEF). Projekt je s 85% (8,5 milijuna eura) sufinanciran iz CEF-a, a cilj mu je otklanjanje postojećeg tzv. uskog grla na području riječkoga čvorišta. Grad će djelomično sudjelovati u pokriću ukupnih troškova projekta.

Sukladno svojem vlasničkom udjelu (10%), Grad Rijeka je sudjelovao u modernizaciji **Zračne luke Rijeka**. U 2015. godini uspješno je završio proces restrukturiranja trgovačkog društva, a to je ujedno i prva godina da zračna luka Rijeka nije koristila državne subvencije. Grad Rijeka je putem modela zajedničkog oglašavanja u suradnji s PGŽ, TZ Kvarnera i TZ Grada Rijeke sudjelovao u povećanju broja zračnih linija/kompanija, a time utjecao i na porast prometa. Grad je inicirao i sudjelovao u akciji oplemenjivanja prostora na Zračnoj luci Rijeka putem umjetničkih instalacija koje je osmislio i realizirao Muzej moderne i suvremene umjetnosti Rijeka.

Jačanje klastera u logistici i pomorstvu utječe na stvaranje novih radnih mjesta na Riječkom prometnom pravcu. Tijekom 2013. godine osnovan je **Pomorski klaster MarC (Maritime Cluster)** koji ima 29 članova, među kojima je i Grad Rijeka. MarC je uspostavio suradnju s dva europska klastera: talijanskim DITENAVE i francu-

skim PoleMER. Osim neposredne poslovne i znanstvene suradnje, otvorene su mogućnosti zajedničkog nastupa prema EU-fondovima. 2015. godine U Rijeci je osnovan **Klaster intermodalnog prijevoza Rijeka (KIP)**, kao udruga za promicanje međubalnog prometnog povezivanja s ciljem promocije i razvoja tog vida prijevoza. KIP je iznimno aktivan na prijavama za EU-projekte.

Zahvaljujući zajedničkim naporima Grada Rijeke i Lučke uprave, 2013. godine raspisan je međunarodni **Natječaj za izradu idejnog urbanističkog rješenja za uređenje područja Delte i luke Baroš**. Od 56 idejnih rješenja tri su rada odabrana kao jednakovrijedni scenariji razvoja novog riječkog *waterfronta* tj. morskog lica grada te su uzeti kao osnova za daljnju promociju, prezentaciju i razradu ovoga projekta. Grad Rijeka je tijekom 2015. godine proveo potrebne pripreme za premještanje i modernizaciju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda sa sadašnje lokacije na južnoj Delti na novu lokaciju na sjevernom dijelu Delte, a sve s ciljem oslobađanja prostora za razvoj područja Delte. Za navedeni projekt osigurana su europska sredstva, čemu je prethodila izrada obimne dokumentacije. Grad će nadalje u suradnji s Vladom RH i Lučkom upravom Rijeka raditi na ubrzavanju aktivnosti oko razvoja lokacija Delta i Porto Baroš.

Za izgradnju nove **Sveučilišne bolnice** Grad Rijeka je proveo sve pripremne aktivnosti u svojoj nadležnosti. U projekt Sveučilišne bolnice kroz vrijednost zemljišta, imovinsko-pravnu pripremu, kao i odricanje od komunalnog doprinosa, Grad Rijeka je do kraja 2016. godine uložio oko 45 milijuna kuna. Na lokalitetu Sušak započela je u rujnu 2016. prva faza izgradnje nove Sveučilišne bolnice čiju izgradnju će Grad i dalje pratiti osiguranje potrebne komunalne infrastrukture.

Kao prva u Hrvatskoj, **ustrojena je Urbana aglomeracija Rijeka** koju uz Grad Rijeku čine i gradovi Kastav, Kraljevica te Opatija i općine Čavle, Klana, Kostrena, Lovran, Mošćenička Draga te Viškovo. Urbana aglomeracija je formirana s ciljem učinkovitijeg planiranja, usklađivanja i provedbe politike regionalnog razvoja. Za razvojne projekte Urbane aglomeracije Rijeka osigurano je 49 milijuna eura.

Europska prijestolnica kulture

Kandidatura Rijeke za **Europsku prijestolnicu kulture 2020.** i osvajanje te prestižne titule otvorili su Rijeci mogućnosti za značajan iskorak u daljnjem razvoju. Ostvareno je tako jedno od najvažnijih strateških opredjeljenja razvoja Grada Rijeke 2013.- 2020. vezanih za urbanu regeneraciju grada, koja podrazumijeva **strukturne promjene i završetak tranzicije iz postindustrijskog u grad novih tehnologija i novih investicija.** Kontinuirani rad na projektu Europske prijestolnice kulture dugoročno definira kulturni identitet grada, europsku dimenziju u kulturnoj ponudi i kroz kulturu podiže **međunarodnu vidljivost Grada Rijeke.**

Projekt Europske prijestolnice kulture Rijeci donosi **obnovu niza objekata industrijske baštine koji će predstavljati infrastrukturnu izgradnju u području kulture,** ali će utjecati na puno više područja života i omogućiti **novu energiju rasta, od turizma, preko novog poduzetništva i zapošljavanja sve do građanskih inicijativa** u razvoju grada. Stoga se preuzimanje odgovornosti za realizaciju projekta tiče sljedećih obaveza:

- » Obnoviti **brod Galeb** u muzej koji će posjetiteljima nuditi priču o vremenu kojeg brod i danas simbolizira i to ne samo u kontekstu bivše Jugoslavije već bitno šire, ali i priču o povijesti pomorstva. Uz muzejski postav, Galeb će imati i smještajni i ugostiteljski dio.
- » Dovršiti **uređenje H-objekta kompleksa Benčić i preseliti Muzej moderne i suvremene umjetnosti u ovaj prostor,** uz organizaciju atraktivnih izložbi i programa u suradnji kulturnih ustanova Grada.
- » Urediti **Gradsku knjižnicu u T-objektu kompleksa Benčić** uz smještaj odjela publicistike, znanosti, književnosti, narodne čitaonice, odjela periodike te službe općih poslova, nabave i obrade, matične službe, službe za odnose s javnošću i programa.
- » Urediti **Palaču šećerane u kompleksu Benčić i smjestiti Muzej Grada** u te prostore sa stalnim postavom te organizacijom periodičkih izložbi.
- » Urediti **Ciglenu zgradu kompleksa Benčić u prostor Dječje kuće** sa sadržajima koji objedinjuju suradnju Art kina, Gradskog kazališta lutaka i Gradske knjižnice, a namijenjeni su razvoju kreativnosti djece i mladih.

- » Urediti **prostor Ri Hub (ex. Bernardi)** za smještaj Agencije za provođenje projekta Europske prijestolnice kulture u taj prostor, uz organizaciju programa koji u cilju imaju cjelovit sustav jačanja zajednice građana.

Osim izgradnje i uređenja objekata, projekt Europske prijestolnice kulture postavlja i **obavezu Realizacije programa iz prijavne knjige** Rijeke kojim je dobivena titula Europske prijestolnice kulture 2020. Program pod nazivom **Luka različitosti obuhvaća tri programske teme: Rad, Voda i Migracije**, a u okviru tih tema predviđeno je sedam programskih pravaca:

- » **27 susjedstva:** Cilj 27 susjedstava jest **osnaživanje lokalnih zajednica** kroz jačanje ljudskih potencijala, razvijanje međuljudskih odnosa, organiziranje kulturnih aktivnosti i povećanje kulturnih sadržaja. U 27 susjedstava ravnomjerno će se uključiti sva područja Primorsko-goranske županije; otoci, obala, zaleđe, gorje te grad Rijeka.
- » **Ciglena kuća:** Programski pravac u vezi s Ciglenom kućom je odgovor na ograničenu kulturnu ponudu prilagođenu djeci i mladima, na problem slobodnog vremena koje su mladima okupirale globalne kompanije radi svojeg profita te na suvremenu društvenu otuđenost. Ciglena kuća ugrađuje **kreativnost u slobodno vrijeme mladih**, a dugoročno gradi temelje za sadržajni život u odrasloj dobi.
- » **Doba moći:** Programska linija Doba moći istražuje **svijet totalitarnih režima**. Mnoge aktivnosti vezane uz Doba moći održavaju se u i oko lokalnih memorijalnih obilježja – različitih građevina (Guvernerova (D’Anunnzijeva) palača), spomen područja (Goli otok, kamp Kapor na Rabu), muzeja (Lipa), spomenika (Spomenik pobjede, Podhum), vojnih kompleksa (Sv. Katarina, bivše vojarnje dobrovoljaca iz Španjolskog građanskog rata, sada Sveučilišni kampus), slavni ostataka povijesti (Titov brod Galeb) i izgubljenih mjesta koja je službena povijest zaboravila.
- » **Lungomare:** Projekt ocrta virtualni put koji slijedi tragove života uz Jadransko more i predstavlja **seriju od 15 posebno dizajniranih instalacija** postavljenu diljem grada i regije. Instalacije su povezane lokalnim prijevozom, uključujući brodske linije prema nekim otocima. Sinergija muzeja i suradnja sa slobodnim umjetnicima i turističkim zajednicama u ovom programskom pravcu obogatit će ponudu kulturnog turizma.
- » **Dopolavoro:** Rijeka je radnički grad. Dopolavoro podrazumijeva **osmišljeno slobodno vrijeme nakon rada**, ali i post-radničku Europu.
- » **Kuhinja:** Zamišljeno mjesto dijaloga između onih koji su doputovali k nama i onih koji su otputovali. Naziv Kuhinja simbolizira središnje mjesto svakoga doma gdje se razmjenjuju recepti, razvijaju okusi i na kojem je moguća **iskrena razmjena**. Hrana

je bitan instrument kulture, početak dijeljenja. Osoblje projekta i jelovnik odraz su riječke raznolikosti. Kuhinja postaje otvorena **radionica za razmjenu ideja, navika, predrasuda**.

- » **Slano i slatko:** Program obnavlja urbane prostore na izdisaju u samome srcu grada. Prati slatkovodni tok uz obale Rječine kroz grad sve do slane luke. Više projekata očuvat će sjećanje na izgubljeni prostor, ali i **potaknuti moderno urbanističko planiranje**.

Temeljna značajka programa Europske prijestolnice kulture jest da kultura nije ograničena na umjetničku i kulturnu sferu u tradicionalnom smislu, već je postavljena u središte **dugoročnog održivog urbanog razvoja: kulturnog, gospodarskog, socijalnog, ekološkog i turističkog**. Razvoj kulture kroz javno-privatna partnerstva te suradnju kulturnog i komercijalnog sektora jedan je od načina na koji će Rijeka ući u regeneraciju grada u sklopu projekta EPK.

Ostvarenje projekta Europske prijestolnice kulture, osim kvalitetno osmišljenih kulturnih i umjetničkih programa kojima se jača kulturna scena grada, potiče izgradnju ljudskih kapaciteta i jača građansku inicijativa te omogućava **otvaranje novih radnih mjesta u kulturnoj industriji i specifičnom poduzetništvu**.

Rijeka je 2015. godine, po dobivanju titule Europske prijestolnice kulture Rijeka, postala član mreže EPK gradova čime joj je omogućena suradnja s međunarodnim partnerima, srodnim organizacijama i projektima.

U cilju izgradnje infrastrukturnih objekata kulture, **od ljeta 2016. godine traju radovi na sanaciji i uređenju 1.500 m² tzv. H bloka u kompleksu Benčić** u koji će se preseliti MMSU. Riječ je o višemilijunskoj investiciji koja će se osigurati iz proračuna Grada Rijeke i sredstava spomeničke rente. Sama adaptacija dijela prizemlja i prvog kata završava u svibnju 2017. godine.

Za rekonstrukciju Palače Šećerane koja postaje Muzej grada Rijeke i prenamjenu broda Galeb u gradski muzej s pratećim ugostiteljskim i komercijalnim sadržajima potrebno je ukupno 80.891.608 kuna. Projekt je prijavljen kao integrirani program turističke valorizacije reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine i **Gradu Rijeci je za njega odobreno 68.891.606,18 kuna, odnosno 85% maksimalnog iznosa bespovratnih sredstava iz europskih fondova.** Preostalih 12 milijuna kuna podmirit će se iz Proračuna Grada.

Radovi na rekonstrukciji ciglene kuće za smještaj Dječje kuće, ustanove koja će djeci, na njima prilagođen način, nuditi raznovrsne kulturne sadržaje, i rekonstrukciji T-objekta u Benčiću za smještaj Gradske knjižnice, procijenjeni su na 125 milijuna kuna. Korištenjem mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU mehanizam) Urbane aglomeracije Rijeke **ovi će se projekti također sufinancirati europskim sredstvima u iznosu od oko 62 milijuna kuna.**

S ciljem efikasnog provođenja projekta EPK u svibnju 2016. godine **osnovano je Trgovačko društvo Rijeka 2020.** U ovom trgovačkom društvu Grad Rijeka ima 72% udjela, a Primorsko-goranska županija 28% udjela. Kao multifunkcionalni radni prostor namijenjen aktivnostima *TD Rijeka 2020.* i građanima uredit će se prostor RiHuba u prostoru bivšeg Bernardija u Grohovčevoj ulici, za što će se sredstva osigurati iz gradskog proračuna.

EU Projekti

Ulazak u Europsku uniju Grad Rijeka dočekaao je s nizom pripremljenih projekata i dokumentacija za njih. Dokaz tome je broj odobrenih projekata, ali i njihova ukupna vrijednost sufinancirana bespovratnim EU sredstava.

U razdoblju od 2013. do 2017. godine Gradu Rijeci odobreno je sufinanciranje iz europskih fondova za sveukupno **67 projekata**.

Za dodatnih **16** novo prijavljenih projekata **čeka se odobrenje**.

Rijeka je **prva u Hrvatskoj** osnovala Urbanu aglomeraciju, a u sklopu odobrenog paketa je **17** projekata iz području socijalne politike, mladih, poduzetništva, toplinarstva i obnove industrijske baštine.

Za **3** kapitalna projekta na području grada Rijeke nositelji su Sveučilište, HŽ i Fond za energetska učinkovitost.

Ukupno je **86 značajnijih projekata**.

Ukupna vrijednost projekata viša je od **560 milijuna kuna**.

Istovremeno, **u pripremi je 15-ak novih projekata** za koje će Grad Rijeka prijaviti za sufinanciranje iz raznih EU programa, odnosno fondova.

Uz to, za **kapitalni projekt** vrijedan 1,7 milijardi kuna, vezan za **vodovod i odvodnju, uključujući pročišćivač**, očekuje se odobrenje sredstava u visini **1,2 milijarde kuna**. Riječ je o jednom od najvećih projekata u vodno-komunalnom sektoru u Hrvatskoj. Projektom je predviđena **izgradnja uređaja** drugog stupnja **pročišćavanja otpadnih voda na lokaciji Delta**, čiji je udio u ukupnoj investiciji 500 milijuna kuna. Uz to, predviđena je **gradnja i rekonstrukcija 217 km kanalizacije i 126 crpnih stanica** kojima će se dostići priključenost na javnu kanalizaciju za **92%** stanovništva na području gradova Rijeke i Kastva te općina Viškovo, Jelenje i Čavle. Istovremeno s radovima na sustavu javne odvodnje predviđena je i obnova i gradnja **100 km sustava javne vodoopskrbe**.

Osim Grada, uspješnost korištenja EU izvora za sufinanciranje projekata bilježe i komunalna društva KD Čistoća, TD Energo i KD Autotrolej, čiji je vozni park obnovljen s 40 niskopodnih autobusa na stlačeni prirodni plin, u sklopu plana uvođenja ekološki prihvatljivijeg goriva u javni gradski prijevoz. Riječ je o investiciji za koju je iz europskih fondova osigurano više od 60 milijuna kuna.

Uz to, treba naglasiti da je pored **30** projekata energetske **obnove objekata škola i vrtića** kojima je nositelj Grad Rijeka, zahvaljujući dobroj organiziranosti stanara i upravitelja zgrada u proteklom mandatu **u Rijeci obnovljena 91 fasada iz europskih sredstava** namijenjenih podizanju energetske učinkovitosti. U tome je **Rijeka najuspješnija u Hrvatskoj. Trenutno se očekuju rezultati natječaja za sufinanciranje energetske obnove na koji se prijavilo 128 zgrada iz Rijeke što je najveći broj u odnosu na prijave iz svih ostalih gradova u Hrvatskoj.**

Ovo razdoblje bilo je zahtjevno jer je, što se europskih programa tiče, obuhvaćalo i **pretpristupno razdoblje, kao i razdoblje članstva** Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Grad Rijeka je u proteklom mandatu bio u mogućnosti prijaviti projekte za sufinanciranje kroz slijedeće programe:

1. Pretpristupne programe,
2. Programe Unije,
3. Transnacionalne programe,
4. Strukturne i investicijske fondove.

Treba istaknuti da je Grad **osigurao sufinanciranje** za provedbu projekata **iz svih navedenih programa**.

Kod prijavljivanja projekata **prioritet** je bio dobivanje sredstava za provedbu projekata i aktivnosti koje su **važne za građane**.

Područja projekata za koje je odobreno sufinanciranje, odnosno područja provedbe aktivnosti, odnose se na: poboljšanje dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga, unapređenje socijalne uključenosti i integracije, pomoć žrtvama nasilja, povećanje dostupnosti javnih usluga, poticanje poduzetništva, energetska učinkovitost, promet, zaštitu prirode i okoliša, valorizaciju kulturne i industrijske baštine.

Ciljane skupine u projektima su svi segmenti stanovnika grada Rijeke obzirom na dobne (od predškolaca do umirovljenika), spolne, socijalne i druge karakteristike. Uvijek se nastojalo u projekte uključiti socijalno ugrožene, marginalizirane i skupine podložne socijalnom isključenju.

Treba podsjetiti da u pretpristupnom razdoblju (pretpristupni fondovi), radi ekonomskih pokazatelja koji Primorsko-goransku županiju smještaju iznad hrvatskog prosjeka (uz Grad Zagreb i Istarsku županiju), nismo mogli predlagati projekte koji su financirani iz financijski najizdašnijih komponenti IPA pretpristupnog programa, izuzev projekta za **izgradnju Centralne zone za gospodarenje otpadom Marišćina** kojeg je EU financirao s gotovo 200 milijuna kuna.

Stoga je Grad uložio dodatni napor u apliciranje za sredstva iz Programa Unije i Transnacionalnih programa. Ta je sredstva **teže dobiti** jer se za njih mogu natjecati institucije iz svih zemalja članica i zemalja kandidata, a Grad Rijeka bio je, primjerice, **najuspješnija institucija u Hrvatskoj po broju odobrenih projekata** iz programa CIP ICT PSP, koji se odnosi na **korištenje informacijskih tehnologija** u povećanju dostupnosti raznih vrsta usluga.

Na natječaju iz programa prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska, Grad Rijeka postigao je **najbolje rezultate od svih partnera po broju odobrenih projekata** u kojima je nositelj (glavni partner).

U 2016. godini iz programa INTERREG CENTRAL EUROPE odobreno je sufinanciranje za 5 projekata, što je veliki uspjeh, budući da je prolaznost na ovom natječaju bila samo 5,6% (od 620 prijavljenih projekata sufinanciranje je odobreno za 35 projekata). Ovdje **Grad Rijeka ostvaruje najbolje rezultate na razini cijelog programa.** Također, prošle su godine Rijeci odobrena 2 projekta iz programa Horizon 2020 (Obzor 2020).

Realizacija kapitalnih projekata u kulturi u sklopu projekta Europske prijestolnice kulture 2020.

Za realizaciju **rekonstrukcije Palače Šećerane** koja postaje Muzej grada Rijeke i prenamjenu **m/b Galeb u gradski muzej** s pratećim ugostiteljskim i komercijalnim sadržajima, Gradu Rijeci je odobreno **68,89 milijuna kuna**, odnosno **85%** maksimalnog iznosa.

Rekonstrukcija ciglene kuće za smještaj **Dječje kuće**, ustanove koja će djeci, na njima prilagođen način, nuditi raznovrsne kulturne sadržaje, i **T objekta** za smještaj **Gradske knjižnice** će se sufinancirati europskim sredstvima u iznosu od **62 milijuna kuna**.

Projekti Grada Rijeke u Urbanoj aglomeraciji Rijeka

Definirani projekti koji će biti sufinancirani u visini do 75% troškova projekta su iz područja napredne poslovne infrastrukture, energetske učinkovitosti, kulturne baštine u funkciji turizma, revitalizacije bivših industrijskih i vojnih zona, javnog prijevoza putnika, aktivnosti za nezaposlene te socijalnih usluga. Tu su **Start-up inkubator za mlade u Rijeci** i **Start-up inkubator za kreativne industrije i društvene inovacije**, ali i projekti vezani za veću zaposlenost i integraciju mladih osoba koje nisu zaposlene, nisu u obrazovanju ili osposobljavanju (NEET skupina mladih). Projekti iz područja **socijalnih usluga** su uspostava digitalnih centara i edukacije u Klubovima za umirovljenike i starije osobe, programi podrške osobama s invaliditetom za samostalan život, nabavka vozila i opremanje call-centra za prijevoz osoba s invaliditetom te razvoj i provedba programa skrbi o dementnim osobama.

Energo će biti nositelj projekta **energetska učinkovitost u području toplinarstva**, odnosno obnove postojećeg sustava. Projektne aktivnosti obuhvaćaju obnovu i izgradnju proizvodnih pogona, obnovu i rekonstrukciju distributivne mreže, obnovu i rekonstrukciju toplinskih podstanica, IT sustav za upravljanje i nadzor te informiranje zainteresirane javnosti. Ukupna vrijednost projekta je 177,8 milijuna kuna.

Komunalna društva

KD Autotrolej nabavilo je **40 niskopodnih autobusa** na stlačeni prirodni plin (pogon SPP) u sklopu plana uvođenja ekološki prihvatljivijeg goriva u javni gradski prijevoz. Riječ je o investiciji od 8,5 milijuna eura. Nabava autobusa subvencionirana je iz europskih fondova preko Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost RH u iznosu od 8,1 milijuna kuna.

KD Čistoća osigurala je sredstva za Izgradnju **Centralnog reciklažnog dvorišta Mihačeva Draga** vrijednosti 3,4 milijuna kuna, uz sufinanciranje europskim sredstvima preko Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u iznosu od 2,17 milijuna kuna.

Dva mobilna reciklažna dvorišta vrijedna 1,4 milijuna kuna sufinancirana su s 40% iznosa, kao i nabava 8.775 spremnika za odvojeno prikupljanje otpada vrijednih 9,86 milijuna kuna.

Nabava **dva kamiona za odvoz otpada** na stlačeni prirodni plin i višenamjensko komunalno električno vozilo vrijednosti 3,54 milijuna kuna sufinancirani su također s 40% iznosa, odnosno 1,45 milijuna kuna.

TD Energo je u toplinskom sektoru osigurao sufinanciranje u iznosu od 1,3 milijuna kuna rashladne stanice HNK Ivana pl. Zajca i nove plinske kotlovnice na Cvetkovom trgu, investicije vrijedne 4,27 milijuna kuna. U području javne rasvjete, sa 40% sredstava sufinancirana je zamjena starih ne-ekoloških svjetiljki s najmodernijim tipom LED svjetiljki u istočnom dijelu grada, vrijednu 1,08 milijuna kuna.